

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΤΙΟΥ
ΑΙΓΑΙΟΥ 2000-2008»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

ΞΕΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΕΥΝΟΜΠΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2010

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τουρισμός είναι ένα φαινόμενο τόσο πανάρχαιο όσο και ο ανθρώπινος πολιτισμός. Οι σύγχρονες μορφές του θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι συνέχεια αρχαίων εθίμων. Ο William C.Gartner αναφέρει πως η έννοια του τουρισμού από θεωρητική σκοπιά μπορεί να προσδιοριστεί σαν η πρόσκαιρη μετακίνηση ατόμων από τον μόνιμο τόπο κατοικίας τους σε έναν άλλο τόπο για λόγους κυρίως ψυχολογικούς, χωρίς κερδοσκοπικό κίνητρο και οργανωμένη προσπάθεια για την προσέλκυση, υποδοχή και εξυπηρέτηση των ατόμων. Ο συγκεκριμένος τύπος τουρισμού έχει δύο πλευρές :η πρώτη αναφέρεται στη μετακίνηση των ατόμων, η οποία αντιπροσωπεύει το καταναλωτικό μέρος του τουρισμού και ταυτίζεται με την τουριστική ζήτηση και η δεύτερη αναφέρεται στην υποδοχή και την εξυπηρέτηση των μετακινούμενων, αντιπροσωπεύοντας έτσι το παραγωγικό μέρος του τουρισμού που ταυτίζεται με την τουριστική προσφορά.

Μέσα από αυτήν την εργασία θα προσπαθήσουμε να καλύψουμε όσο το δυνατόν καλύτερα την τουριστική ανάπτυξη που έχει πραγματοποιηθεί στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου κατά την χρονική περίοδο 2000-2008.

Στο 1^ο κεφάλαιο αναλύουμε την έννοια της τουριστικής ανάπτυξης και στην συνέχεια περιγράφουμε περιληπτικά τα στάδιά της.

Στο 2^ο κεφάλαιο περιγράφουμε τους Νομούς της Περιφέρειας και την τουριστική προσφορά και ζήτηση της περιοχής.

Στο 3^ο κεφάλαιο που είναι και το κυρίως θέμα μας γίνεται αναφορά στα έργα που έχουν πραγματοποιηθεί και ενισχύουν την ανάπτυξη μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Τέλος ολοκληρώνουμε την εργασία μας με κάποια συμπεράσματα και εισηγήσεις για την τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
Περίληψη	2
Πίνακας Περιεχομένων	3
Κεφάλαιο 1^ο	
Τουριστική Ανάπτυξη	
1.1 Εισαγωγή	4
1.2 Οι επιδράσεις της Τουριστικής Ανάπτυξης	5-6
Κεφάλαιο 2^ο	
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	
2.1 Νομός Κυκλάδων και Νομός Δωδεκανήσων	7-8
2.2 Τουριστική Προσφορά Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου	9-28
2.3 Τουριστική Ζήτηση Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου	28-29
Κεφάλαιο 3^ο	
Τουριστική Ανάπτυξη Νοτίου Αιγαίου 2000-2008	30-37
3.1 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες	
3.1.1 Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL	37-44
3.1.2 Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER +	44-45
3.1.3 Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG	45-49
Κεφάλαιο 4^ο	
Συμπεράσματα-Εισηγήσεις	50-51
Βιβλιογραφία	52-53
Παράρτημα Α´	54-59
Παράρτημα Β´	60-68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 Εισαγωγή

Κατά τους Miossec και Butler η ανάπτυξη είναι μια υλική διαδικασία. Καθώς οι περιοχές μεταμορφώνονται, οι αρχικές οικονομικές αξίες αλλάζουν δραστικά. Η ανάπτυξη δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μόνο ως ένα απλό και μεμονωμένο φαινόμενο. Πρόκειται απλά για μια εξελικτική διαδικασία που περιλαμβάνει αισθητή οικονομική, υλική ή κοινωνική ανάπτυξη.

Σημαντικοί παράγοντες για τον καθορισμό της είναι οι κυβερνήσεις φιλοξενίας, οι κοινότητες υποδοχής, οι τουρίστες και οι προμηθευτές των τουριστικών υπηρεσιών. Ο τουρισμός σίγουρα αποδίδει τα πιο σημαντικά ίσως οικονομικά οφέλη μιας και θεωρείται η μεγαλύτερη βιομηχανία του κόσμου και όπως και διάφοροι άλλοι τομείς επηρεάζεται από κοινωνικές, πολιτικές και τεχνολογικές τάσεις.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στις περισσότερες περιοχές, βασίζεται στον τοπικό φυσικό και πολιτισμικό πλούτο. Συχνά όμως ο τρόπος και ο βαθμός στον οποίο αναπτύσσεται, επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα του περιβάλλοντος και τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά, απειλώντας την ίδια τη βάση της ανάπτυξής του. Αυτό συμβαίνει διότι, στο μέτρο που η ανάπτυξη του τουρισμού σε ένα τόπο εξαρτάται από τους τοπικούς, φυσικούς (πχ παραλίες, δάση κλπ) και πολιτιστικούς (πχ οικισμός παραδοσιακός) πόρους, η μείωση της ελκυστικότητας ενός τόπου λόγω υποβάθμισης του περιβάλλοντος, εκτός από τις αρνητικές συνέπειες που έχει για την ποιότητα ζωής των κατοίκων, οδηγεί συχνά και σε πτώση του τουρισμού με σημαντικές συνέπειες για την τοπική οικονομία και κοινωνία.

Με δεδομένες τις θετικές και αρνητικές συνέπειες, κάθε τουριστικός προορισμός βιώνει ένα κύκλο ζωής ο οποίος ξεκινάει από το στάδιο της εξερεύνησής του και αφού περάσει από τα στάδια της εμπλοκής, ανάπτυξης, εδραίωσης και μαρασμού, φθάνει στη φάση της κρίσης όπου θα γίνει ανανέωση ή

κατάρρευση. Οι παράγοντες οι οποίοι διαμορφώνουν τα παραπάνω στάδια ανάπτυξης, είναι οι ντόπιοι κάτοικοι και επιχειρηματίες, οι έλληνες και ξένοι επενδυτές, οι οργανωτές ταξιδιών, οι ίδιοι οι τουρίστες, καθώς επίσης και η πολιτεία με τα αναπτυξιακά και επενδυτικά προγράμματα.

Η τουριστική ανάπτυξη υπόσχεται απασχόληση, επιχειρηματικές ευκαιρίες και ευμάρεια στις κοινότητες υποδοχής. Ωστόσο, για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, μια επιτυχημένη τουριστική ανάπτυξη προαπαιτεί έναν γενικό και στρατηγικό σχεδιασμό.

1.2 ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ανάπτυξη του τουρισμού σε μια χώρα ή σε μια περιοχή αναπόφευκτα θα έχει ορισμένες επιδράσεις γιατί ακριβώς θα επέλθουν μεταβολές στα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των περιοχών που αναπτύσσονται. Ένας τόπος προορισμού υπόκειται τις διακυμάνσεις των επιδράσεων εξαρτώμενες από την φύση, την έκταση και την διάρκεια ανάπτυξης του τουρισμού.

Οικονομικές Επιδράσεις

Η ανάπτυξη του τουρισμού σε μια χώρα εξασφαλίζει συναλλαγματικά έσοδα που προέρχονται από τις δαπάνες που πραγματοποιούν οι ξένοι τουρίστες για να αποκτήσουν τουριστικά και όχι μόνο προϊόντα και γενικά να καλύψουν τις τουριστικές τους ανάγκες και επιθυμίες διαμορφώνοντας έτσι το ακαθάριστο εθνικό προϊόν μιας χώρας.

Κοινωνικό-πολιτιστικές Επιδράσεις

Ο τουρισμός σαν πολυσύνθετο φαινόμενο δεν μπορεί παρά να επιδρά στα μέλη μιας κοινωνίας και να επιφέρει αλλαγές και διαφορές σε κάποιες περιοχές ανάλογα με την ανάπτυξή του. Παρατηρούνται αλλαγές στην ποιότητα ζωής, στην επιλογή εργασίας, στην συμπεριφορά των κατοίκων προς τους αλλοδαπούς, στην φιλοξενία, στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι τέτοιων περιοχών εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης βιώνοντας έτσι μια δυσαρέσκεια, αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά και συχνά απομάκρυνση από τα ήθη και τα έθιμα, τα κύρια χαρακτηριστικά δηλαδή μιας περιοχής. Συνεπώς

αντιλαμβανόμαστε έτσι πως οι επιδράσεις σε μια κοινωνία είναι σημαντικές και πολύ συχνά οδηγείται από την υπανάπτυξη στην μη ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη.

Περιβαλλοντικές Επιδράσεις

Οι περιβαλλοντικές επιδράσεις είναι οι αλλαγές στην φυσική ακεραιότητα μιας περιοχής. Η γρήγορη ανάπτυξη μπορεί να αλλάξει και να επιβαρύνει μη αναστρέψιμα το φυσικό περιβάλλον και το οικοσύστημα μια περιοχής. Η άγρια φύση, οι ακτές, τα βουνά, η βλάστηση και άλλα φυσικά χαρακτηριστικά πάνω στα οποία βασίστηκε η τουριστική ανάπτυξη μπορούν να υποβαθμιστούν αν δεν υπάρξει σωστός σχεδιασμός.

Καταλήγουμε λοιπόν πως η ανάπτυξη του τουρισμού για να είναι επιτυχημένη χρειάζεται πολύ καλό σχεδιασμό και προγραμματισμό μιας και η σχέση της με το γενικό περιβάλλον είναι μια σχέση με αμοιβαίες επιπτώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

2.1 ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αποτελείται από τον Νομό Κυκλάδων και τον Νομό Δωδεκανήσων.

Στις Κυκλάδες ανήκουν τα παρακάτω νησιά, τα οποία κατά σειρά μεγέθους είναι:

Νάξος, Άνδρος, Πάρος, Τήνος, Μήλος, Κέα, Αμοργός, Ίος, Κύθνος, Μύκονος, Σύρος, Θήρα ή Σαντορίνη, Σέριφος, Σίφνος, Σίκινος, Ανάφη, Κίμωλος, Αντίπαρος, Φολέγανδρος, Μακρόνησος, Ηράκλεια, Γυάρος, Πολύαιγος, Κέρος, Ρήνια, Δονούσα, Θηρασία, Αντίμηλος, Δεσποτικό, Σχοινούσα, Κουφονήσια, Δήλος.

Επίσης ο νομός Κυκλάδων περιλαμβάνει και πολυάριθμα μικρότερα νησιά καθώς και συστάδες νησιών όπως η συστάδα Αντιπάρου, οι νησίδες Μακάρες, η Άνυδρος (ή Αμοργοπούλα), το Ασπρονήσι, η Νέα Καμένη, η Παλαιά Καμένη, η Ασκανιά, η Εσχάτη, η Χριστιανή, η Νικουριά, η Καρδιώτισσα, η Κιτριανή, η Σεριοπούλα, τα Αβελονήσια και το Σχινονήσι.

Τα έξι μικρά νησάκια μεταξύ Αμοργού και Νάξου, αποτελούν τις Μικρές Κυκλάδες. Αυτά είναι τα προαναφερόμενα: Κουφονήσια (το πάνω και κάτω Κουφονήσι), η Ηράκλεια, η Σχοινούσα, η Δονούσα και η Κέρος.

Η διάταξη των νησιών είναι σε δύο παράλληλες ευθείες σε συνέχεια του Σουνίου και της Ευβοίας προσδίδοντας την επιμέρους διάκριση σε Δυτικές και Ανατολικές Κυκλάδες, οι οποίες αποτελούν τον ομώνυμο νομό Κυκλάδων. Ο συνολικός πληθυσμός του Νομού είναι 112.615 κάτοικοι (απογραφή 2001) και η έδρα του στην Ερμούπολη. Το όνομα τους δόθηκε από τους αρχαίους γεωγράφους εξαιτίας της κυκλικής διάταξης γύρω απ' την ιερή νήσο Δήλο

(γενέτειρα της θεάς Άρτεμης και του Απόλλωνα) σε αντιδιαστολή των υπολοίπων νήσων του Αιγαίου που τις αποκαλούσαν Σποράδες.

Δωδεκάνησα είναι το σύνολο των νησιών και νησίδων, ανάμεσα στη Σάμο, την Κρήτη και τα μικρασιατικά παράλια. Τα Δωδεκάνησα αποτελούνται από τα παρακάτω νησιά, τα οποία, κατά σειρά μεγέθους, είναι:

Ρόδος,Κάρπαθος,Κως,Κάλυμνος,Αστυπάλαια,Κάσος,Τήλος,Σύμη,Λέρος,Νίσυρος ,Πάτμος,Χάλκη,Σαριά,Λειψοί,Ψέριμος,Αγαθονήσι,Λέβιθα,Καστελόριζο (ή Μεγίστη)

Ο συνολικός πληθυσμός του νομού Δωδεκανήσου φτάνει τους 190.071 κατοίκους (απογραφή 2001) και έχει έκταση 2.579,275 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Επίσης ο νομός Δωδεκανήσου περιλαμβάνει και πολυάριθμα μικρότερα νησιά όπως η Αλιμιά, οι Αρκοί, το Γυαλί, η Κίναρος, ο Νίμος, η Σύρνα, η Τέλενδος, το Φαρμακονήσι. Άλλα μικρότερα νησιά είναι το Μακρύ, η Χήνα, η Αγία Κυριακή, το Αυγό, το Γλυνό, ο Ζαφοράς, οι Κουνούποι, το Κουτσομύτι, το Μεσονήσι, η Οφιδούσσα, η Πλακίδα, η Ποντικούσα, τα Στεφάνια, τα Φωκιονήσια, το Χονδρό, το Χονδρονήσι, η Ίμια - Λιμνιά δύο, η Ίμια - Λιμνιά ένα, η Καλαβρός, η Καλόλιμνος, το Μαυροπινάκι, τα Νερά, η Πλάτη, το Σαφονήδι, το Χτένι, τα Αρμάθια, το Μακρονήσι, η Φράγκος, ο Αρχάγγελος, η Βελόνα, ο Γλάρος, η Μαύρα, το Μεγάλο Λιβάδι, η Πηγανούσσα, η Πλάκα, η Στρογγυλή, η Τρυπητή, ο Άγιος Γεώργιος, η Αγριέλαια, το Μαύρο Ποινί, η Πολύφαδος δύο, η Πολύφαδος ένα, η Ρω, η Στρογγυλή, το Ψωμί, η Ψωραδιά, η Κανδελιούσσα, ο Άγιος Αντώνιος, η Παχειά, η Περγούσσα, το Αγκαθονήσι, η Αγρελούσσα, το Άνυδρο, η Καλόβολος, ο Κόμαρος, το Μακρονήσι, η Μάραθος, τα Νερά, το Τραγονήσι, το Χιλιομόδι, το Γιαλεσίνο, οι Διαβάτες, ο Κουλούνδρος, ο Μαρμαράς, το Σεσκλίον, ο Χονδρός, ο Γάιδαρος, η Αντίτηλος, ο Άγιος Θεόδωρος, τα Κρεβάτια, το Μαελονήσι, η Τραγούσα, ο Γλάρος, το Κουνέλι, το Ψαθονήσιο, η Αστακίδα, το Ατσακιδόπουλο, η Διβούνια, η Χαμηλή. Τον Οκτώβριο του 2006 τα κατοικημένα νησιά και νησίδες της Δωδεκανήσου ήταν στο σύνολο 27.

2.2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το τουριστικό προϊόν όπως γνωρίζουμε είναι σύνθετο από την φύση του και είναι ένα μείγμα υλικών και άυλων στοιχείων , φυσικών ή τεχνητών. Παρακάτω θα αναλύσουμε την τουριστική προσφορά ανά νομό της Περιφέρειας.

ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Α)Φυσικοί Πόροι

Οι Κυκλάδες διαθέτουν πανέμορφες και καθαρές παραλίες οι περισσότερες με άμμο δίνοντας έτσι μια αρμονία ανάμεσα στο γυμνό, λιτό αλλά και δυνατό κυκλαδίτικο τοπίο. Οι περισσότερες είναι διάσημες και αρκετά οργανωμένες αλλά υπάρχουν και αρκετές όχι και τόσο διαδεδομένες, για τον τουρίστα που ψάχνει γαλήνη και ηρεμία που δίνοντάς του την ευχαρίστηση μιας ' καινούριας ανακάλυψης.

Ο πλούσιος οριζόντιος διαμελισμός των νησιών, το ορεινό ανάγλυφο και η μεγάλη ποικιλία των πετρωμάτων τους, αλλά και η μακρόχρονη επίδραση του ανθρώπου, έχουν δώσει στις Κυκλάδες ένα εντυπωσιακό σε πλήθος και ποικιλία σύνολο βιοτόπων. Επιπλέον, ο σχετικά παλιός γεωλογικός αποχωρισμός των νησιών από τη χέρσο γη είχε σαν αποτέλεσμα τον μεγάλο αριθμό ενδημικών φυτών που ευδοκιμούν στις Κυκλάδες.

Στα προϊστορικά χρόνια και μέχρι την αρχαϊκή εποχή τα νησιά των Κυκλάδων ήταν σκεπασμένα με πυκνά δάση. Ακόμα και κατά την Ενετοκρατία πολλά από τα νησιά ήταν δασωμένα. Όμως η δράση του ανθρώπου, που με τη φωτιά και τη βόσκηση μετέτρεψε τα βουνά σε βοσκοτόπια και καλλιεργήσιμες περιοχές, οδήγησε στη σημερινή χαρακτηριστική έλλειψη βλάστησης. Υπολείμματα των αρχαίων δασών σώζονται ακόμα σε μερικά νησιά όπως στη 'Ανδρο (πλατάνια, ευκάλυπτοι, βελανιδιές, καρυδιές) και στην Κέα, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο δάσος βασιλικής δρυός στις Κυκλάδες και ένα από τα ελάχιστα στο Αιγαίο. Στη Νάξο υπάρχουν αμμόλοφοι με σπάνιες συστάδες Κέδρων.

Όμως, παρά τη φτωχή βλάστηση, στα νησιά των Κυκλάδων υπάρχει σήμερα ένας σπάνιος πλούτος χλωρίδας που περιλαμβάνει περισσότερα από 1600 είδη φυτών, με πάνω από 200 καταγεγραμμένα ενδημικά, σπάνια ή απειλούμενα είδη. Πολλές περιοχές των Κυκλάδων είναι ενταγμένες στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Στα περισσότερα νησιά κυριαρχούν σήμερα τα φρύγανα, οι μικροί θάμνοι, το θυμάρι, βότανα με σπάνιες φαρμακευτικές ιδιότητες και ποώδη φυτά - είδη που αντέχουν στις ξερικές συνθήκες του μεσογειακού καλοκαιριού και στην έλλειψη νερού. Την άνοιξη οι πλαγιές των νησιών καλύπτονται από αγριολούλουδα, μαργαρίτες, παπαρούνες, χρυσάνθεμα, και το φθινόπωρο από βολβώδη φυτά, ενώ στις ακτές ανθίζουν η μαργαρίτα, η αγριοβιολέτα της άμμου και ο κρίνος της θάλασσας.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η υποθαλάσσια χλωρίδα των Κυκλάδων, με πολύ χαρακτηριστικό είδος τα λιβάδια της ποσειδωνίας στους βυθούς της Κέας και άλλων νησιών. Τα νησιά των Κυκλάδων παρουσιάζουν μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πανίδα, που περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη που ζουν μόνο στην Ελλάδα ή ακόμα και μόνο σε ένα νησί ή βραχονησίδα των Κυκλάδων.

Η γεωγραφική θέση των νησιών στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης, κοντά στην Ασία και τη Βόρεια Αφρική, τα έχει καταστήσει τόπο με πολύ ενδιαφέρουσα орνιθοπανίδα, που διακρίνεται σε τέσσερις γενικές κατηγορίες: στα πουλιά που μένουν όλο το χρόνο στα νησιά (σπουργίτης, καρδερίνα, κότσυφας, αγριοπερίστερο), σε αυτά που έρχονται το χειμώνα από πιο κρύες περιοχές (κοκκινολαίμης), σε αυτά που ανεβαίνουν από την Αφρική την άνοιξη για να κάνουν τη φωλιά τους και να ζευγαρώσουν (χελιδόνι, τσαλαπετεινός, σταχτάρα) και σε αυτά που απλώς σταματούν εδώ την άνοιξη και το φθινόπωρο κατά τις μεταναστεύσεις τους από την Αφρική στη Βόρεια Ευρώπη και αντίστροφα.

Χαρακτηριστικά θαλασσοπούλια των Κυκλάδων είναι ο θαλασσοκόρακας, ο αρτέμης, ο ασημόγλαρος και ο σπάνιος αιγαιόγλαρος, ένα παγκοσμίως απειλούμενο είδος, ενδημικό της λεκάνης της Μεσογείου, το σημαντικότερο θαλασσοπούλι της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Στους μικρούς υγροτόπους των Κυκλάδων (Τήνος, Σέριφος, Νάξος, Μήλος, Πάρος, Αντίπαρος) βρίσκουν καταφύγιο πολλά υδρόβια πουλιά, όπως η αλκινόνα και ο στρειδοφάγος, που κατεβαίνουν το χειμώνα από το βορρά, αλλά και ερωδιοί που έρχονται την άνοιξη από το νότο. Πολύ χαρακτηριστικό πτηνό των Κυκλάδων είναι και η νησοπέρδικα.

Στα αρπακτικά κυριαρχούν ο φιδαιτός, ο σπιζαετός και ο μαυροπετρίτης, τυπικός καλοκαιρινός επισκέπτης του Αιγαίου που φωλιάζει σε ακατοίκητες βραχονησίδες ή απόκρημνα βράχια - το πιο σημαντικό σε παγκόσμιο επίπεδο πουλί που φιλοξενεί η Ελλάδα. Νυχτόβια αρπακτικά είναι η κουκουβάγια και ο γκιώνης.

Στις Κυκλάδες ζουν κάποια τοπικά ενδημικά ερπετά: η οχιά της Μήλου (Μήλος, Κίμωλος, Πολύαιγος, Σίφνος), η σαύρα της Μήλου (Μήλος, Αντίμηλος, Κίμωλος), το κροκοδειλάκι (Δήλος, Νάξος, Πάρος, Αντίπαρος, Μύκονος) και το (πιο κοινό) φίδι λαφιάτης.

Στα θηλαστικά των Κυκλάδων ξεχωρίζει το σπάνιο αγριοκάτσικο της Αντιμήλου, που ζει μόνο στο συγκεκριμένο νησί. Σε πολλά νησιά διαβιώνουν λαγοί και αγριοκούνελα. Στα θαλάσσια θηλαστικά περιλαμβάνονται η μεσογειακή φώκια (το πιο σημαντικό θηλαστικό του Αιγαίου) και τα διάφορα είδη δελφινιού (ρινοδέλφινο, μαυροδέλφινο, σταχτοδέλφινο).

Εξαιρετικά πλούσια είναι και η υπόλοιπη θαλάσσια πανίδα των Κυκλάδων, που περιλαμβάνει πάνω από 200 είδη ψαριών (μπαρμπούνια, λυθρίνια, τσιπούρες, σαργούς, μελανούρια, σκαθάρια, μαγιάτικα) και ακόμα χταπόδια, καλαμάρια, σουπιές, αστακούς και ιππόκαμπους - ένας πραγματικός παράδεισος για τους υποβρύχιους ψαράδες και τους φίλους των καταδύσεων (οργανωμένα καταδυτικά κέντρα λειτουργούν στα νησιά Ίος, Μήλος, Μύκονος, Πάρος, Αντίπαρος και Σαντορίνη).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εντομοπανίδα των Κυκλάδων, με πιο χαρακτηριστικό είδος τη σπάνια πεταλούδα *Callimorpha quadripunctaria* της

Πάρου, που τους καλοκαιρινούς μήνες σε μια μικρή κοιλάδα του νησιού συγκεντρώνεται ένας μεγάλος αριθμός ατόμων του είδους.

Σε πολλά κυκλαδίτικα νησιά υπάρχουν ιαματικές πηγές που οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές από την αρχαιότητα. Οργανωμένα λουτρά βρίσκονται κυρίως στην Μήλο, Κίμωλο και Κύθνο και έχουν πολλούς επισκέπτες κάθε χρόνο.

B) Πολιτιστικοί Πόροι

Η ανθρώπινη παρουσία στα νησιά των Κυκλάδων καταγράφηκε για πρώτη φορά πριν 9000 χρόνια. Χάρη στη γεωγραφική τους θέση οι Κυκλάδες υπήρξαν η γέφυρα ανάμεσα στις διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας, αλλά και ο χώρος συνδιαλλαγής ανάμεσα στους γειτονικούς λαούς. Τα νησιά ανέπτυξαν τον δικό τους πολιτισμό, τον Κυκλαδικό Πολιτισμό ανάμεσα στο 3000-2000 Π.Χ., που άνθισε χάρη στο εμπόριο και την ναυτιλία, αλλά και χάρη στον ορυκτό πλούτο των νησιών.

Η ιστορική όμως διαδρομή των Κυκλάδων δεν σταμάτησε στην αρχαιότητα. Γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσης το σύμπλεγμα των Κυκλάδων έγινε πολλές φορές το μήλον της έριδος ανάμεσα στους γειτονικούς λαούς, οι οποίοι στο πέρασμά τους επηρέασαν με το δικό τους τρόπο τον πολιτισμό των νησιών, με αποτέλεσμα σήμερα οι Κυκλάδες να αποτελούν με την πληθώρα των αρχαιολογικών, ιστορικών και πολιτιστικών τους μνημείων, σημείο αναφοράς της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Κατοικημένα από την προϊστορική εποχή και με τον Κυκλαδικό Πολιτισμό να σηματοδοτεί την ίδρυση αστικών κέντρων στην περιοχή του Αιγαίου, τα νησιά των Κυκλάδων έχουν να παρουσιάσουν πληθώρα αρχαιολογικών χώρων που εντυπωσιάζουν και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη, ενώ οι ανασκαφές που συνεχίζονται και σήμερα σε διάφορες περιοχές εξακολουθούν να φέρνουν στο φως σημαντικούς αρχαιολογικούς οικισμούς και ευρήματα. Μερικοί από τους πιο διάσημους είναι:

Στην Αμοργό

Τα ερείπια της αρχαίας Μινώας, μιας από τις τρεις αρχαίες πόλεις της Αμοργού, βρίσκονται σε απόσταση 3χλμ. από το λιμάνι των Καταπόλων, στη νότια πλαγιά του λόφου. Σύμφωνα με τις αρχαιολογικές έρευνες και τα σημαντικά ευρήματα των ανασκαφών, φαίνεται ότι η περιοχή της πόλης Μινώας κατοικούνταν από τη Νεολιθική εποχή. Αυτό διαπιστώθηκε τόσο από τα ερείπια κατοικιών όσο και από τα κινητά ευρήματα (πήλινα εδώλια, αιχμές βελών, κ.α.).

Ανάλογα ευρήματα φανερώνουν τη συνέχιση της ζωής την εποχή του Χαλκού. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές έφεραν στο φως και τα ερείπια οικισμού των Ιστορικών χρόνων. Τα ερείπια του οικισμού χρονολογούνται από τον 11ο αιώνα π.Χ. και σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές ιδρύθηκε από Ίωνες αποίκους. Η συνεχής κατοίκηση της περιοχής δεν επέτρεψε τη διάσωση οικοδομημάτων των γεωμετρικών χρόνων. Σώζονται όμως τα ερείπια ενός μαρμάρινου ναού των Ελληνιστικών χρόνων, που τοποθετείται στον 3ο π.Χ.

Στην Μήλο

Η Αρχαία Φυλακωπή σύμφωνα με τις αρχαιολογικές μελέτες είναι η πρώτη πόλη που ανήκει στην πρωτοκυκλαδίτικη εποχή. Τα ερείπιά της βρίσκονται στο δρόμο Πλάκας - Απολλώνια. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές έφεραν στο φως ευρήματα τριών διαφορετικών περιόδων, που αντιπροσωπεύουν όλες τις φάσεις του κυκλαδίτικου πολιτισμού. Ανακαλύφθηκαν οικιστικά λείψανα τριών πόλεων, που καθεμία ήταν κτισμένη πάνω στα ερείπια της άλλης. Η πρώτη πόλη κτίστηκε την πρωτοκυκλαδική περίοδο (3η χιλιετία π.Χ.), η δεύτερη τη μεσοκυκλαδική περίοδο (2η χιλιετία π.Χ.) και η τρίτη πόλη, με εμφανείς επιρροές από τον μινωικό πολιτισμό, άκμασε την υστεροκυκλαδική εποχή (1500 – 1100 π.Χ.).

Στην Πάρο

Στο λόφο της Αγίας Άννας, νότια του παραλιακού δρόμου, αποκαλύφθηκε ένα λατρευτικό ιερό του θεού της ιατρικής Ασκληπιού. Πρόκειται για έναν υπαίθριο ναό που τοποθετείται χρονολογικά στον 4ο αιώνα π.Χ. Στην ίδια περιοχή σώζονται και κάποια ερείπια από αρχαίο ναό που ήταν αφιερωμένος στον Πύθιο Απόλλωνα.

Στην Νάξο

Η Πορτάρα, η μεγάλη μαρμάρινη πύλη που στέκεται ψηλά στη νησίδα Παλάτια, που σήμερα είναι ενωμένη με τη Χώρα της Νάξου, είναι ό,τι απέμεινε από το ναό του Απόλλωνα, που ξεκίνησε να χτίζεται στα μέσα του 6ου π.Χ. αιώνα από τον τύραννο της Νάξου Λύγδαμη. Ο ναός δεν τελείωσε ποτέ, η περιοχή όμως συνδέθηκε με την τραγική ιστορία της Αριάδνης, την οποία εδώ εγκατέλειψε σύμφωνα με τη μυθική παράδοση ο Θησέας και εδώ τη συνάντησε ο Διόνυσος και την έκανε γυναίκα του. Σύμφωνα με μία άλλη παραλλαγή, από εδώ πήδηξε η Αριάδνη στη θάλασσα και πνίγηκε.

Ένα από τα πιο αξιόλογα οικοδομήματα της αρχαίας Νάξου. Χρονολογείται στη δεκαετία 530-520 π.Χ. και είναι ιωνικού ρυθμού. Το Ιερό του Γύρουλα θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του νησιού και είναι κατασκευασμένο ολόκληρο από λευκό μάρμαρο ενώ το ιδιόρρυθμο σχήμα του θυμίζει χώρους συγκέντρωσης πιστών, όπως το Τελεστήριο της Ελευσίνας. Ο ναός πιθανότατα ήταν αφιερωμένος στη λατρεία της Δήμητρας και της Κόρης (όπως μαρτυρούν οι επιγραφές) αλλά έχουν βρεθεί και άλλα στοιχεία που αναφέρονται στον Απόλλωνα και ίσως να υπήρχε διαδοχή της λατρείας στον ίδιο χώρο. Ο ναός μετατράπηκε, όπως και ο ναός του Απόλλωνα στα Παλάτια, σε βασιλική εκκλησία τον 6ο αι. Σήμερα, έχει ολοκληρωθεί η αναστύλωση του ναού και λειτουργεί και μουσειακή έκθεση.

Στην Σύρο

Στην πλαγιά απέναντι από την ακρόπολη Καστρί, ο αρχαιολόγος Τσουντας ανακάλυψε μια πολύ μεγάλη νεκρόπολη με 600 τάφους τους οποίους ανέσκαψε. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως, εκτός από τους τάφους, βάσεις οικιών, υπολείμματα τειχών, κτερίσματα από μέταλλο ή πηλό, αγγεία, κοσμήματα, όπλα από οψιδιανό και όμορφα οικιακά σκεύη. Η περιοχή της Χαλανδριανής βρίσκεται στο βορειανατολικό τμήμα της Σύρου και πρόκειται για τον πρωτοκυκλαδικό πολιτισμό Σύρου – Κέρου ο οποίος μας παραπέμπει στην 3η χιλιετία π. Χ.

Κέρος

Άξιο αναφοράς είναι και το νησί Κέρος (το πρώτο ιερό νησί των Κυκλάδων) ένα μικρό, ακατοίκητο και αλίμενο νησί έκτασης 15 τ.χλμ. που βρίσκεται 1,5 ν.μ. νοτιοανατολικά του Πάνω Κουφονησιού και υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του κυκλαδικού πολιτισμού. Η Κέρος στην αρχαιότητα ήταν ενωμένη με τη γειτονική νησίδα Δασκαλειό και στον όρμο που σχηματίζεται σήμερα μεταξύ Κέρου και Δασκαλειού βρισκόταν ο κύριος οικισμός του νησιού (σήμερα κατά το μεγαλύτερο μέρος του βυθισμένος). Στην Κέρο, σε πρωτοκυκλαδικό νεκροταφείο, έχουν ανακαλυφθεί ευρήματα εξαιρετικής σημασίας, όπως περισσότερα από 100 μαρμάρινα ειδώλια, μεταξύ των οποίων το επιβλητικό ειδώλιο της Μεγάλης Μητέρας ύψους 1,40 μ. και τα περίφημα αγαλματίδια-σύμβολα του πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού Αυλητής και Αρπιστής, που σήμερα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας. Σύμφωνα με πολλούς μελετητές, η Κέρος ήταν το ιερό νησί των Κυκλάδων κατά την πρωτοκυκλαδική περίοδο, θέση που αργότερα κατέλαβε η Δήλος. Η Δήλος πρόκειται για τον καλύτερα διατηρημένο αρχαιολογικό χώρο στην Ελλάδα, και τον μεγαλύτερο και αρχαιότερο υπαίθριο αρχαιολογικό χώρο της Ευρώπης.

Η Βυζαντινή περίοδος και η έλευση του Χριστιανισμού έχουν αφήσει έντονα τα σημάδια τους στα νησιά των Κυκλάδων. Μοναστήρια και εκκλησίες όλων των ρυθμών και των τύπων που κοσμούνται με εξαιρετικά τέμπλα, τοιχογραφίες και σπάνιες εικόνες βρίσκονται διάσπαρτα σε όλα τα νησιά, ενώ πολλά από αυτά θεωρούνται μοναδικά μνημεία θρησκευτικής τέχνης παγκοσμίως. Η Τήνος Το νησί της Παναγίας είναι το κατ' εξοχήν θρησκευτικό νησί των Κυκλάδων. Υπάρχουν περίπου 750 εκκλησίες, οι 220 είναι καθολικές.

Ενετικά κάστρα, αμυντικά τείχη και απομεινάρια αυτών συναντά σχεδόν σε όλα τα νησιά των Κυκλάδων.

Νησιά όπως η Γυάρος και η Μακρόνησος, μικρές νησίδες κοντά στη Σύρο και την Κέα αντίστοιχα, έχουν χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, ιστορικά νησιά, γιατί χρησιμοποιήθηκαν ως τόποι εξορίας πολιτικών κρατουμένων την μετεμφυλιακή περίοδο.

Οι περίτεχνοι περιστεριώνες, οι γραφικοί ανεμόμυλοι και σε κάποια νησιά και νερόμυλοι, οι επιβλητικοί φάροι, αλλά και τα αλώνια, οι αναβαθμίδες και άλλα έργα των ανθρώπων σε παλαιότερους αιώνες, στολίζουν αναρίθμητες περιοχές των Κυκλάδων και αποτελούν σημαντικά πολιτισμικά μνημεία των νησιών, που φέρνουν στο νου μνήμες από την καθημερινότητα των κατοίκων σε προηγούμενες εποχές. Κάποιοι φάροι και ανεμόμυλοι μάλιστα έχουν αναπαλαιωθεί και λειτουργούν ως μουσεία, που μεταξύ των άλλων, ξυπνούν και την ρομαντική διάθεση των επισκεπτών.

Γ) Ανθρώπινες Δραστηριότητες

Το καλοκαίρι και την άνοιξη σε όλα τα νησιά των Κυκλάδων πραγματοποιούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν μουσικές, χορευτικές και θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις έργων τέχνης, αθλητικούς αγώνες και διάφορα άλλα πολιτιστικά δρώμενα, που στην μαγική ατμόσφαιρα των νησιών παίρνουν άλλες διαστάσεις και χαρίζουν αξέχαστες στιγμές. Δίνεται έτσι η ευκαιρία στον κάθε επισκέπτη να μυηθεί στα ήθη και τα έθιμα και να γνωρίσει την κουλτούρα του Κυκλαδίτικου πολιτισμού.

Δ) Εγκαταστάσεις Γενικής Υποδομής

Συγκοινωνίες

Χρησιμοποιώντας τον όρο συγκοινωνίες αναφερόμαστε για τον τρόπο ή τους τρόπους με τους οποίους επικοινωνούν τα νησιά τόσο μεταξύ τους όσο και με την υπόλοιπη Ελλάδα και κυρίως με το λιμάνι του Πειραιά. Η σύνδεση των νησιών γίνεται κατά κύριο λόγο ακτοπλοϊκώς από τα λιμάνια του Πειραιά και της Ραφήνας με καθημερινά ή εβδομαδιαία δρομολόγια προς τα περισσότερα νησιά είτε με απευθείας σύνδεση για τα μεγαλύτερα νησιά είτε με τη δημιουργία ειδικών δρομολογίων για τα μικρότερα και απομακρυσμένα νησιά. Επίσης τα μεγαλύτερα από τα νησιά του νομού όπως η Νάξος, η Πάρος, η Μύκονος, η Σαντορίνη, η Σύρος και η Μήλος επικοινωνούν αεροπορικώς με την Αθήνα, αλλά και με τα μεγάλα αεροδρόμια της χώρας. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα γιατί οι 15 Κρατικοί Αερολιμένες Διεθνών Συνδέσεων δέχονται αεροσκάφη τακτικών και έκτακτων αερογραμμών (ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια

των καλοκαιρινών μηνών), καθώς και ναυλωμένων πτήσεων (charter) και υποδέχονται περίπου το 82% των τουριστών, που φθάνουν κατ' έτος στη χώρα μας. Τέλος δυναμικό στοιχείο είναι το ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχουν δρομολόγια που συνδέουν τις Κυκλάδες με τα Δωδεκάνησα και την Κρήτη και έτσι δίνεται η δυνατότητα στον τουρίστα να επισκεφτεί περισσότερους προορισμούς.

Ο τομέας των συγκοινωνιών στο Νομό Κυκλάδων έχει κάνει μεγάλα βήματα ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια δίνοντας έτσι μια περαιτέρω ώθηση στις τοπικές οικονομίες αλλά χρειάζεται συνεχή εξέλιξη και ενδυνάμωση ακόμα και τους χειμερινούς μήνες σε συνδυασμό με την καλή προβολή των νησιών για να εξασφαλίσουμε έτσι μια δωδεκάμηνη επισκεψιμότητα.

Οδικά Δίκτυα

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει αρκετές βελτιώσεις και αποκαταστάσεις των οδικών δικτύων των νησιών και ιδιαίτερα των μεγαλύτερων δίνοντας έτσι την δυνατότητα στους τουρίστες να προσελκύσουν σχεδόν όλα τα αξιοθέατα και τις παραλίες των νησιών είτε με δικά τους μεταφορικά μέσα είτε με δρομολόγια των αστικών λεωφορείων.

Τηλεπικοινωνίες-Ηλεκτροδότηση-Υδρευση-Αποχέτευση-Διοικητικές

Υπηρεσίες –Σύστημα Υγείας

Όλα τα νησιά διαθέτουν τοπικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής αλλά τα τελευταία χρόνια γίνονται μελέτες για την αλλαγή του τρόπου τροφοδότησης ηλεκτρικού ρεύματος στις Κυκλάδες οι οποίες θα παίρνουν ρεύμα μέσω συνδέσεων με την Ηπειρωτική Ελλάδα κάτι που θα προσφέρει καλύτερη εξυπηρέτηση και θα είναι πιο φιλικό στο περιβάλλον.

Όσον αφορά την ύδρευση ως γνωστόν αρκετά από τα μικρά νησιά των Κυκλάδων είναι άνυδρα και η παροχή νερού σε αυτά γίνεται μέσω της 'Υδροδοτικής' εταιρείας και έτσι προμηθεύονται νερό από την Αθήνα. Κάποια από τα μεγαλύτερα διαθέτουν αυτόνομη ύδρευση και τα τελευταία χρόνια η δημιουργία εργοστασίου αφαλάτωσης και αιολικών πάρκων έχει φέρει μια θετική εξέλιξη στα σοβαρά προβλήματα λειψυδρίας που αντιμετώπιζαν τα νησιά. Έργα

βιολογικού καθαρισμού και δικτύων αποχέτευσης πραγματοποιούνται συνεχώς και ακόμα και σήμερα κάποια είναι σε εξέλιξη έτσι ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των νησιών και να βελτιωθεί το επίπεδο ζωής των κατοίκων που αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα λόγω των καιρικών φαινομένων.

Επίσης και οι Διοικητικές υπηρεσίες του νομού τουλάχιστον στα νησιά που υποδέχονται το μεγαλύτερο κομμάτι τουρισμού τα τελευταία 5 χρόνια γνωρίζουν μια εξέλιξη με σκοπό την ανάδειξη των νησιών και την εξυπηρέτηση των κατοίκων που πολύ συχνά αντιμετωπίζουν προβλήματα στις νησιωτικές περιοχές.

Το Εθνικό Σύστημα Υγείας στο Νομό Κυκλάδων έχει εγκαταλειφθεί και αποδυναμώνεται. Οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα νοσοκομεία της Σύρου, Νάξου ή Αθήνας ,το προσωπικό είναι ελλιπές και ιδιαίτερα κατά την θερινή περίοδο που οι ανάγκες αυξάνονται πολλά νησιά αντιμετωπίζουν πρόβλημα.

Με τη νομοθετική παρέμβαση του νόμου 2889 του 2001 για την περιφερειακή οργάνωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας δόθηκαν για πρώτη φορά στη χώρα μας δυνατότητες για εξειδικευμένη ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας στις νησιωτικές περιοχές. Η ίδρυση πέντε περιφερειακών συστημάτων υγείας ειδικά για τις νησιωτικές πολιτείες, Κρήτης, Βορείου Αιγαίου, Δωδεκανήσου, Κυκλάδων και Ιονίων νήσων, απετέλεσε το ξεκίνημα για την εφαρμογή μιας πολιτικής υγείας που θα μπορεί να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες υγείας των νησιωτών αυτό στην συνέχεια καταργήθηκε δημιουργώντας πάλι ανασφάλεια και προβλήματα στους μόνιμους κατοίκους καθώς και στους επισκέπτες των νησιών.

Ε. Ειδική Τουριστική Υποδομή

Η ειδική τουριστική υποδομή των Κυκλάδων είναι αρκετά ανεπτυγμένη γιατί πέρα από το καζίνο και το θέατρο της Σύρου ,4 συνεδριακά κέντρα (από ένα σε: Μύκονο, Σαντορίνη, Σύρο και Τήνο) και 20 ξενοδοχεία που διαθέτουν εγκαταστάσεις για την φιλοξενία συνεδρίων (στη Μύκονο, τη Σαντορίνη, την Πάρο, τη Σύρο και την Τήνο) έχει αναπτυχθεί ο θαλάσσιος τουρισμός (καταδύσεις, ιστιοπλοΐα κ.α)ενώ γήπεδα γκολφ υπάρχουν σε πολλά ξενοδοχεία.

ΣΤ. Επιχειρηματικές Εγκαταστάσεις και Δραστηριότητες

Ξενοδοχεία και κάμπινγκ

Στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου λειτουργούν 1.897 ξενοδοχειακές μονάδες δυναμικότητας 156.106 κλινών και 35 κάμπινγκ με δυνατότητα διανυκτέρευσης 9.664 ατόμων, σύμφωνα με στοιχεία του 2005. Από το παραπάνω σύνολο, στον Νομό Κυκλάδων λειτουργούν 909 ξενοδοχεία 40.635 κλίνες και 2.200 επιπλωμένα δωμάτια και διαμερίσματα 35.000 κλινών και 35 κάμπινγκ.

Τουριστικά Πρακτορεία, Ναυτιλιακές, Αεροπορικές και Εταιρείες Ενοικιάσεων οχημάτων, Επιχειρήσεις Εστίασης

Στο Νομό Κυκλάδων λειτουργούν 150 ταξιδιωτικά πρακτορεία και 148 εταιρείες ενοικιάσεων οχημάτων. Σχετικά με τις ναυτιλιακές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή των Κυκλάδων οι σημαντικότερες είναι : η Blue Star Ferries, η Minoan Lines (με την θυγατρική της Hellas Ferries), η Agoudimos Lines, η Ventouris Ferries και άλλες λιγότερο γνωστές. Όλες αυτές οι εταιρείες πραγματοποιούν καθημερινά δρομολόγια από και προς τις Κυκλάδες από τα λιμάνια του Πειραιά και της Ραφήνας αλλά και από τα υπόλοιπα νησιά εκτός Κυκλάδων. Υπάρχει δηλαδή επικοινωνία του νομού με τα Δωδεκάνησα, τα νησιά του βορείου Αιγαίου και με την Κρήτη. Επίσης υπάρχουν και ξεχωριστά δρομολόγια ανάμεσα στα νησιά του νομού. Στο σημείο αυτό αξίζει να τονίσουμε ότι τα δρομολόγια αυτά είναι συχνά μόνο κατά την διάρκεια της θερινής περιόδου και τα περισσότερα από αυτά σταματούν τους χειμερινούς μήνες.

Οι παραπάνω ναυτιλιακές εταιρείες τα τελευταία χρόνια έχουν ανανεώσει τον στόλο τους με νέα, σύγχρονα πλοία με όλες τις ανέσεις κάνοντας το ταξίδι πιο άνετο και ξεκούραστο και κυρίως μειώνοντας την χρονική διάρκεια του ταξιδιού προς όφελος των ταξιδιωτών.

Τέλος για τις αεροπορικές εταιρείες δεν μπορούμε να πούμε πολλά αφού μόνο τα μεγάλα νησιά διαθέτουν αεροδρόμιο(Πάρος, Νάξος, Σύρος, Μύκονος, Σαντορίνη και Μήλος). Τα δρομολόγια είναι καθημερινά και σε τακτά χρονικά διαστήματα από το Ελ. Βενιζέλος προς τις Κυκλάδες και πραγματοποιούνται από την Ο.Α(Ολυμπιακή) και την Aegean Airlines αλλά μπορεί να γίνονται και από άλλες εταιρείες στην περίπτωση που έχουμε πτήσεις Charters από το εξωτερικό.

Επιχειρήσεις εστίασης επίσης κατακλύζουν όλα τα νησιά προσφέροντας στον επισκέπτη την δυνατότητα να γευτεί την ελληνική αλλά και ξένες κουζίνες. Εμπορικά καταστήματα επίσης που καλύπτουν όλες τις ανάγκες θα βρει κανείς παντού.

ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ

A. Φυσικοί Πόροι

Τα νησιά των Δωδεκανήσων διαφέρουν μεταξύ τους . Όλα βέβαια διαθέτουν δαντελωτές ,πανεμορφες και καθαρές παραλίες άλλες με βότσαλο και άλλες με άμμο, πλούσια χλωρίδα και πανίδα, απότομες πλαγιές και μικρές πεδιάδες ,περιπατητικές διαδρομές, παραδοσιακούς οικισμούς. Η Κοιλιάδα των Πεταλούδων με το ξεχωριστό επιδόπτερο, οι λίμνες και τα ποτάμια με το μοναδικό ψάρι γκιζάνι, τα δάση με το ελάφι πλατόνι στην Ρόδο, ο περίφημος πλάτανος του Ιπποκράτη στην Κω, το σπήλαιο νάνων ελεφάντων στην Τήλο, αμέτρητα είδη φυτών που προστατεύονται, βουνά, δάση, πάρκα, πηγές, κοιλάδες και σπήλαια που προσελκύουν τους φυσιολάτρες ανεξάρτητα των τουριστικών παροχών.

B. Πολιτιστικοί Πόροι

Η ιταλική κατοχή στα Δωδεκάνησα συνοδεύτηκε από μια δυναμική παρουσία στο δομημένο περιβάλλον των νησιών σε όλα τα επίπεδα: αναδιαμόρφωση των ιστορικών κέντρων, οργάνωση του οδικού δικτύου, επεκτάσεις και επανασχεδιάσεις του πολεοδομικού ιστού. Οι επεμβάσεις αυτές σκόπευαν να υπογραμμίσουν την εξουσία των Ιταλών και να διευκολύνουν την ανάπτυξη συγκεκριμένων χρήσεων σε κάθε νησί (π.χ. τουρισμός στη Ρόδο, στρατιωτικές βάσεις στη Λέρο).

Κατασκευάζοντας μεγάλο όγκο νέων κτηρίων σε όλα τα νησιά των Δωδεκανήσων, οι Ιταλοί δημιούργησαν τομή στην εικόνα των οικισμών, διαμορφώνοντας μια αποικιακή αρχιτεκτονική που λειτουργούσε συμβολικά και αναδείκνυε το μητροπολιτικό κράτος σε φορέα εκσυγχρονισμού. Τα νέα δημόσια κτήρια ξεχωρίζουν ακόμα και σήμερα τόσο για την απομάκρυνσή τους από τους

προηγούμενους τύπους της τοπικής –λόγιας ή λαϊκής– αρχιτεκτονικής, όσο και για το μέγεθος, την κλίμακα και την ένταξή τους στο τοπίο των νησιών.

Οι περίοδοι της ιταλικής αρχιτεκτονικής στα Δωδεκάνησα

Η πρώτη περίοδος

Μπορούμε να διακρίνουμε δύο περιόδους στην αρχιτεκτονική της Ιταλοκρατίας στα Δωδεκάνησα, που αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές αντιλήψεις των δύο γενικών διοικητών, του Mario Lago (1924-1936) και του Cesare Maria De Vecchi (1936-1941).

Στην πρώτη περίοδο οι Ιταλοί υιοθέτησαν μια αρχιτεκτονική με ιστορικές αναφορές, επιδίωξαν να δημιουργήσουν μια ιδεατή συνέχεια με την αρχιτεκτονική της Ιπποτοκρατίας στα νησιά. Στα πρώτα έργα, όπως είναι οι στρατώνες (1924-1926), το διοικητήριο (1926-1927) και το ταχυδρομείο (1927-1928) της Ρόδου του αρχιτέκτονα Florestano de Fausto, υπήρχε η διάθεση αναβίωσης τεχνοτροπιών όπως ο μανιερισμός και η αναγεννησιακή τέχνη. Έχοντας σκοπό τη δημιουργία μιας συμβολικής αρχιτεκτονικής, ο αρχιτέκτονας δε μετέφερε αυτούσιες μορφές αλλά τις χρησιμοποιούσε μέσα από μια διαδικασία αφαίρεσης και ανασύνθεσης. Στα επόμενα έργα παρατηρήθηκε συνειδητή προσπάθεια να χρησιμοποιηθούν και κάποια αναγνωρίσιμα στοιχεία της «τοπικής» παράδοσης, που πιθανόν θα είχαν καλύτερη ενσωμάτωση στις κατακτημένες περιοχές. Οι επιλογές των μορφολογικών αναφορών δεν ήταν τυχαίες, αλλά περνούσαν μέσα από το φίλτρο του κατακτητή. Ο νεοκλασικισμός που είχε αναπτυχθεί μετά το 19ο αιώνα στις ελληνικές κοινότητες των Δωδεκανήσων αποκλείστηκε, γιατί παρέπεμπε στο εθνικό κέντρο των Ελλήνων, την Αθήνα. Αλλά και η αιγαιοπελαγίτικη παράδοση υποβαθμίστηκε.

Οι Ιταλοί στράφηκαν περισσότερο στην ανώνυμη μεσογειακή και βαλκανική παράδοση. Η νέα αρχιτεκτονική που δημιουργήθηκε συνδύασε ενετικά και γοτθικά στοιχεία με διακοσμητικά μοτίβα από τη λαϊκή τέχνη των Δωδεκανήσων και με δάνεια από την παράδοση γειτονικών αραβικών μεσογειακών κρατών. Μέσα από τη μείξη όλης αυτής της ποικιλίας μορφών δημιουργήθηκε ένα νέο εκλεκτικιστικό αρχιτεκτονικό λεξιλόγιο. Στην περίπτωση της Ρόδου που προωθήθηκε και οργανώθηκε από τους Ιταλούς ως τουριστικός προορισμός, ο εκλεκτικισμός έλαβε έντονα στοιχεία εξωτισμού, που προσέδωσαν στο νησί το διεθνές κλίμα του μεσογειακού θερέτρου.

Αποκορύφωμα αυτής της αρχιτεκτονικής αποτελεί το ξενοδοχείο των Ρόδων, του αρχιτέκτονα Florestano de Fausto (1925-1927). Στα Λουτρά της Καλλιθέας (1928-1930) του Pietro Lombardi υπάρχει μια πιο αφαιρετική τάση κοντά στις αρχές του ρασιοναλισμού και του αρ ντεκό, που αναπτύσσονταν εκείνη την περίοδο στην Ιταλία. Το συγκρότημα της Καλλιθέας αποτελεί ενδιαφέρουσα παρέμβαση στο φυσικό τοπίο των πηγών, που ξεχωρίζει για τη χρήση σχεδιασμένου και φυσικού υπαίθριου χώρου και τη διαβάθμιση των όγκων στα διάφορα κτήρια. Αποτέλεσε για τις επόμενες δεκαετίες σημείο αναφοράς για την τουριστική Ρόδο και το ιδανικό σκηνικό για πολλές ελληνικές ταινίες της δεκαετίας του 1960.

Οι πολεοδομικές παρεμβάσεις στη Ρόδο και στην Κω είναι χαρακτηριστικές των αντιλήψεων που είχαν οι Ιταλοί για την εικόνα των πόλεων. Σύμφωνα με το ρυθμιστικό σχέδιο της πόλης της Ρόδου, που συνέταξε ο Florestano de Fausto, οι δημόσιες υπηρεσίες συγκεντρώθηκαν εκτός του ιστορικού κέντρου της πόλης και κατά μήκος της ακτής. Σε κεντρική θέση δημιουργήθηκε το Foro Italico, ο απαραίτητος ελεύθερος χώρος για τις μεγάλες δημόσιες συγκεντρώσεις τις οποίες εννοούσε το φασιστικό καθεστώς, με το Μέγαρο του Φασισμού (Casa del Fascio), τον πύργο και το μπαλκόνι του ομιλητή.

Η Δεύτερη Περίοδος

Με τον επόμενο διοικητή των Δωδεκανήσων Cesare Maria De Vecchi ξεκινά νέα περίοδος στην αρχιτεκτονική των Ιταλών, που πλέον στοχεύει να προσδώσει

στις κατακτημένες περιοχές την εικόνα μιας επαρχίας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από αφαιρετική διάθεση και από την επικράτηση του ρασιοναλισμού και του μοντέρνου κλασικισμού. Μέσα στη γενικότερη τάση που επικρατεί, ο De Vecchi πραγματοποιεί και μια εκστρατεία «κάθαρσης» της αρχιτεκτονικής του προκατόχου του, αναπλάθοντας τις προσόψεις αρκετών δημόσιων κτηρίων.

Χαρακτηριστικό δείγμα των νέων αντιλήψεων στην αρχιτεκτονική πολιτική των Ιταλών αποτελεί το Λακκί της Λέρου. Η Λέρος, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, επιλέχθηκε για την εγκατάσταση στρατιωτικών βάσεων. Στον όρμο Λακκί, το μεγαλύτερο φυσικό λιμάνι της Μεσογείου, κατασκευάστηκε ναύσταθμος. Για την εξυπηρέτησή του ιδρύθηκε εξ αρχής μία νέα πόλη αποκλειστικά Ιταλών εποίκων, που ονομάστηκε Porto Lago. Οι πρώτες απαλλοτριώσεις και τα έργα υποδομής άρχισαν το 1928 και οι εργασίες διήρκεσαν έως το 1936. Το σχέδιο που εφαρμόστηκε τοποθετούσε τις κεντρικές λειτουργίες –διοίκηση, αγορά, υπηρεσίες, πολιτισμός– στο κέντρο του οικισμού, δημιουργώντας περιφερειακά ζώνες κατοικίας των στρατιωτικών βαθμοφόρων. Στο σχεδιασμό της νέας πόλης οι αρχιτέκτονες R. Petracco και A. Bernabiti κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα εξαιρετικό σύνολο μεσογειακού ρασιοναλισμού. Τα κτήρια που κατασκευάστηκαν, όπως είναι η εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου (A. Bernabiti, 1935-1939), το θέατρο (A. Bernabiti, 1936-1938), το δημοτικό σχολείο (R. Petracco, 1934-1937) και η κυκλική αγορά (R. Petracco, 1934-1936), είναι λιτά και λιγότερο «πομπώδη» από εκείνα στη Ρόδο και στην Κω αλλά εξίσου εντυπωσιακά για τα μέτρα του τόπου. Χωρίς πολύπλοκα μορφολογικά στοιχεία, το ενδιαφέρον αυτής της αρχιτεκτονικής βρίσκεται στη φόρμα, τη χρήση του χρώματος και των υλικών και στην πλαστικότητα των όγκων που πολλές φορές γίνεται αρκετά τολμηρή.

Σήμερα τα κτήρια της Ιταλοκρατίας αποτελούν, μαζί με τα υπόλοιπα ίχνη και μνημεία ξένων πολιτισμών (τουρκικά και φραγκικά), μέρος της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των Δωδεκανήσων. Παρακάτω παραθέτουμε μερικά από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα σε κάποια από τα νησιά του Νομού.

Ρόδος

Στην πόλη της Ρόδου, έχει κανείς τόσες πολλές επιλογές που σίγουρα δεν θα πλήξει. Μέρη ολόκληρες θα μπορούσε κανείς να περάσει περιδιαβαίνοντας το Κέντρο της Πόλης, άριστο δείγμα Ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής των αρχών του 20ου αιώνα.

Από τα χαρακτηριστικά κτίρια της εποχής εκείνης είναι το Ταχυδρομείο το οποίο κτίστηκε στα πρώτα χρόνια της ιταλικής κατοχής από τον αρχιτέκτονα Florestano di Fausto. Χρησιμοποιήθηκε εξ αρχής ως ταχυδρομείο από τους Ιταλούς και σήμερα έχει την ίδια χρήση.

Το Παλάτι των Μεγάλων Μαγίστρων δηλαδή το κτίριο της Νομαρχίας Δωδεκανήσου χτίστηκε το 1927 και αποτελεί συνδυασμό διαφορετικών αρχιτεκτονικών παραπέμποντας στο παλάτι των Δόγητων της Βενετίας.

Οι γραφικοί μύλοι, ο φάρος του Αγίου Νικολάου, το τζαμί του Murat Reis, το πάρκο του Ροδινιού με την νεκρόπολη το αρχαίο στάδιο και η ακρόπολη, το αρχαιολογικό μουσείο και το μουσείο νεοελληνικής τέχνης ,αμέτρητες εκκλησίες και 2 μοναστήρια είναι κάποια από τα αξιοθέατα που μπορεί να θαυμάσει κανείς στο νησί.

Αγαθονήσι

Κοντά στο εξωκλήσι του Αϊ-Νικόλα υπάρχουν οι μοναδικοί στο είδος τους (στα Δωδεκάνησα) Θόλοι, βυζαντινά κτίσματα που κατά πάσα πιθανότητα από κάποιους αεραγωγούς που έχουν στην οροφή τους να ήταν μεγάλες αποθήκες συντήρησης τροφίμων. Παρόμοιος θόλος σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση στο Μαράθι (ένα από τα νησάκια του συμπλέγματος των Αρκιών) και υπολείμματα υπάρχουν στο Φαρμακονήσι.. Λίγο πιο εκεί και πίσω από το εκκλησάκι υπάρχει ένα μεγάλο βράθυρο (βότσος κατά την τοπική ονομασία) όπου οι κάτοικοι λένε ότι επικοινωνεί με υπόγειες στοές από τη μία άκρη του νησιού στην άλλη.

Επίσης αξίζει να επισκεφτεί κανείς τα εκκλησάκια του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου και της Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλλάντου, του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και της Παναγιάς.

Κάσος

Το μνημείο Ηρώων του 1821 και την αρχαιολογική συλλογή.

Κως

Ασκληπιείο

Είναι από τα πιο διάσημα αξιοθέατα στο νησί της Κω. Βρίσκεται σε μια πανέμορφη τοποθεσία, γεμάτη πεύκα, σε απόσταση, 4 χιλιομέτρων νοτιοδυτικά της πόλης. Το Ασκληπιείο ήταν ένα ιερό αφιερωμένο στον Ασκληπιό, θεό της ίασης και ήταν επίσης κέντρο θεραπείας, όπου δίδασκε επίσης ιατρική ο Ιπποκράτης. χωρίζεται σε 3 επίπεδα και μπορείτε να θαυμάσετε ναούς από τον 4ο π.Χ. αιώνα.

Το Κάστρο των Ιπποτών

Το κάστρο Των Ιπποτών μαζί με τα άλλα φρούρια του νησιού, αποτελούσε την εποχή της τουρκοκρατίας προστατευτικό και αμυντικό μηχανισμό ενάντια στους Οθωμανούς. Είναι πολύ εντυπωσιακό και συνδέεται με την Πλατεία Πλατάνου με μια μεγάλη γέφυρα.

Βασιλικές του Αγίου Στεφάνου

Είναι ένα συγκρότημα στην πρωτεύουσα του νησιού που αποτελείται από δύο υπέροχες εκκλησίες. Η νότια εκκλησία, έχει 2 εισόδους και 3 σειρές καθισμάτων και διαθέτει πλούσια συλλογή από σπάνιες εικόνες και μοναδικές αγιογραφίες. Η Βόρεια εκκλησία είναι μικρότερη, αλλά είναι εξίσου γραφική.

Πάτμος

Η Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, το ιερό σπήλαιο, οι γυναικείες μονές, τα ερημητήρια, η ιερά μονή ευαγγελισμού.

Γ. Ανθρώπινες Δραστηριότητες

Στα Δωδεκάνησα κάθε χρόνο διενεργούνται διάφορων θεμάτων φεστιβάλ, γιορτές σε κάθε νησί αναλόγως την περίοδο, εκθέσεις, αθλητικές εκδηλώσεις και επιστημονικά συμπόσια. Νησιά που απέχουν μεταξύ τους ελάχιστα παρουσιάζουν

μεγάλες διαφορές σε πολιτισμικά, αρχιτεκτονικά και γεωφυσικά χαρακτηριστικά. Παραδείγματα όπως: η Κάρπαθος με τον χωριό Όλυμπος που οι γυναίκες φορούν ακόμα τις παραδοσιακές φορεσιές, ο γάμος μια από τις πιο σημαντικές εκδηλώσεις του νησιού, η κατάδυση και το ψαροντούφεκο στην Κάλυμνο, το πανηγύρι της Αγίας Μαρίας και το Πανηγύρι της Παναγιάς στην Κάσο, το πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονα και της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Αγαθονήσι, ο Δεκαπενταύγουστος στην Κάρπαθο, το φεστιβάλ της Σύμης, η Χάλκη που έχει ανακηρυχθεί «Κέντρο Ειρήνης και Φιλίας» και νέοι απ' όλο τον κόσμο επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι το νησί και διοργανώνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις. κ.α. Όλοι οι δήμοι των νησιών διοργανώνουν παραδοσιακά γλέντια κάθε καλοκαίρι δίνοντας έτσι μια γεύση από την κουλτούρα και τις παραδόσεις τους στους επισκέπτες.

Δ. Εγκαταστάσεις Γενικής Υποδομής

Τα λιμάνια των Ελληνικών νησιών συνδέονται ακτοπλοϊκώς με πλοία που κάνουν δρομολόγια μεταξύ των Δωδεκανήσων, των Κυκλάδων και των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου. Με περίπου 1 εκατ. επιβάτες και τουλάχιστον 230.000 μεταφερόμενα οχήματα σε ετήσια βάση σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας οι γραμμές των Δωδεκανήσων συγκαταλέγονται στις μεγάλες της ελληνικής ακτοπλοΐας μαζί με τις γραμμές της Κρήτης και των Κυκλάδων. Τα περισσότερα από τα νησιά συνδέονται απευθείας με το λιμάνι του Πειραιά ενώ κάποια όπως η Σύμη και το Καστελόριζο εξυπηρετούνται μέσω άλλων νησιών. Το μεγάλο πρόβλημα παρουσιάζεται τους χειμερινούς μήνες που λόγω καιρικών συνθηκών και λειτουργικού κόστους τα δρομολόγια μειώνονται δραματικά αποκόπτοντας έτσι τα νησιά από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η Ρόδος, η Κως και η Κάρπαθος διαθέτουν διεθνή αεροδρόμια. Όλα τα υπόλοιπα νησιά διαθέτουν μικρότερα αεροδρόμια ή ελικοδρόμια. Στο κάθε νησί παρέχονται ικανοποιητικές υπηρεσίες βασικής υγειονομικής περίθαλψης, από κέντρα υγείας ή νοσοκομεία, ενώ στη Ρόδο βρίσκεται ένα από τα δέκα νέα περιφερειακά νοσοκομεία της χώρας. Μία υπερσύγχρονη εφαρμογή τηλεματικής στον τομέα της υγείας βρίσκεται σε εξέλιξη στον νησί της Τήλου και πρόκειται να εφαρμοστεί και σε άλλα απομακρυσμένα νησιά. Ο προσανατολισμός των Νησιών στον τουρισμό απαιτεί πρόσθετες υποδομές υγείας και εφαρμογές νέων

τεχνολογιών και η προσπάθεια προσέλκυσης τουριστών και αύξησης των διανυκτερεύσεων προσκρούει στην συνεχιζόμενη έλλειψη στοιχειώδους ιατρικής και νοσοκομειακής κάλυψης.

Οδικά Δίκτυα

Το οδικό δίκτυο τουλάχιστον στα μεγαλύτερα νησιά βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο αλλά δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πόσο επιβαρύνεται τους καλοκαιρινούς μήνες που χρησιμοποιείται και από τους μόνιμους κατοίκους αλλά και από τους επισκέπτες οπότε δεν ικανοποιούνται πλήρως οι απαιτούμενες ανάγκες.

Τηλεπικοινωνίες-Ηλεκτροδότηση-Υδρευση-Αποχέτευση--Σύστημα Υγείας

Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο χρειάζεται εκσυγχρονισμό και ιδιαίτερα στα μικρά νησιά. Σχετική πρόοδος υπάρχει στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Στο θέμα της ηλεκτροδότησης πολλά νησιά αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω συχνών διακοπών και ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, πρόβλημα το οποίο απαιτεί την δημιουργία νέου εργοστασίου.

Όσο αναφορά τα δίκτυα αποχέτευσης στον Νομό λειτουργούν 3 ΧΥΤΑ(2 στην Ρόδο και 1 στην Χάλκη)¹³ ελεγχόμενοι χώροι και 90 χώροι ανεξέλεγκτης απόρριψης. Τα υγρά απόβλητα των οικισμών με δεδομένη την έλλειψη κατάλληλων υποδομών καταλήγουν ανεπεξέργαστα στην θάλασσα ή σε άλλους υδάτινους αποδέκτες.

Ε. Ειδική Τουριστική Υποδομή

Ο νομός Δωδεκανήσου διαθέτει 12 συνεδριακά κέντρα. Πολλά μεγάλα συνέδρια και ιδιαίτερα σημαντικές συναντήσεις επιχειρηματιών πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο νησί της Ρόδου αφού διαθέτει πολλές μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες που διαθέτουν συνεδριακές αίθουσες, ικανές να εξυπηρετήσουν οποιοδήποτε συνέδριο.

Η Κως επίσης αποτελεί ιδανικό μέρος για την διοργάνωση συνεδρίων, αφού διαθέτει άρτια ξενοδοχειακή υποδομή και κάποια από τα μεγαλύτερα και καλύτερα συνεδριακά κέντρα της χώρας.

Η Ρόδος διαθέτει το καζίνο RODOS το οποίο αποτελεί πόλο έλξης πολλών επισκεπτών κάθε χρόνο. Στην Ρόδο επίσης υπάρχει και γήπεδο γκόλφ στον κόλπο Αφάντου το οποίο είναι ανοιχτό όλον το χρόνο και φιλοξενεί διεθνούς φήμης αγώνες. Επίσης σε πολλά νησιά λειτουργούν μαρίνες που κάποιες από αυτές αναβαθμίζονται.

ΣΤ. Επιχειρηματικές Εγκαταστάσεις και Δραστηριότητες

Στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου όπως έχουμε προαναφέρει λειτουργούν 1.897 ξενοδοχειακές μονάδες δυναμικότητας 156.106 κλινών και 35 κάμπινγκ με δυνατότητα διανυκτέρευσης 9.664 ατόμων, σύμφωνα με στοιχεία του 2005. Από το παραπάνω σύνολο, στον Νομό Δωδεκανήσου λειτουργούν 988 ξενοδοχεία δυναμικότητας 115.471 κλινών και 4 κάμπινγκ με δυνατότητα διανυκτέρευσης 612 ατόμων.

Στον νομό Δωδεκανήσου επίσης λειτουργούν 138 ταξιδιωτικά γραφεία και πάνω από 350 επιχειρήσεις εστίασης, αρκετές αθλητικές εγκαταστάσεις, πολιτιστικά κέντρα, πάρκα, γήπεδα και κινηματογράφους.

2.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Στη τουριστική αγορά παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια ολοένα αυξανόμενη στροφή ενός σημαντικού τμήματος της ζήτησης προς νέους «εναλλακτικούς» τουριστικούς προορισμούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων και μικρότερα μεγέθη καταλυμάτων σε αντιδιαστολή με το γνωστό δίπτυχο «ήλιος & θάλασσα» και τις υποδομές του μαζικού τουρισμού.

Τα τουριστικά έσοδα συνεχίζουν να βασίζονται σε μεγάλους αριθμούς τουριστικών αφίξεων των οποίων ο σύντομος χρόνος παραμονής συνδυάζεται με την ημερήσια χαμηλή δαπάνη.

Η εποχικότητα δεν έχει βελτιωθεί τόσο από πλευράς αφίξεων όσο κ από πλευράς διανυκτερεύσεων. Οι δύο μήνες Ιούλιος και Αύγουστος συνεχίζουν να έχουν την υψηλότερη ζήτηση και ακολουθούν με σημαντική διαφορά ο Ιούνιος και ο Σεπτέμβριος.

Η εθνική και περιφερειακή στρατηγική στον τομέα του τουρισμού δεν έχει περιλάβει την προσπάθεια διείσδυσης σε κέντρα λήψεως αποφάσεων που ελέγχουν την ζήτηση τουριστικού προϊόντος.

Η χαμηλή ποιοτική στάθμη της δημόσιας υποδομής των μεταφορών και άλλων κρίσιμων κατηγοριών όπως των υπηρεσιών υγείας, καθαριότητας κλπ., οι αδυναμίες του χωροταξικού σχεδιασμού ως προς την οριοθέτηση χρήσεων γης, ο χαμηλός βαθμός εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού και η εισαγωγή νέων χωρών πέραν των κλασσικών ανταγωνιστικών με χαμηλότερες τιμές (π.χ Τουρκία, Μαρόκο κ.α.) είναι κάποια από τα βασικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την ζήτηση του Νοτίου Αιγαίου αρνητικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ 2000-2008

Εισαγωγή

Όπως αναφέραμε και στην αρχή της εργασίας μας ο ρόλος του τουρισμού στην Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδας είναι πολύ σημαντικός. Χάρη στην τουριστική ανάπτυξη πολλές περιοχές έχουν γνωρίσει οικονομική αναζωογόνηση. Συγκεκριμένα στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου εμφανίζεται μεγάλη συγκέντρωση πολυτελών εγκαταστάσεων και πιο ιδιαίτερα στον Νομό Δωδεκανήσων. Επίσης το 35% των εργαζομένων στο τριτογενή τομέα απασχολείται στον τουριστικό κλάδο, γεγονός που καταδεικνύει την υπεροχή του.

Ο γενικός αναπτυξιακός νόμος για το Νότιο Αιγαίο είναι η άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και η διασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης με την ορθολογική αξιοποίηση του ιδιαίτερου ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος. Στόχοι λοιπόν της ελληνικής τουριστικής πολιτικής για το 2000-2004 ήταν η ενίσχυση της ζήτησης και η ενίσχυση της προσφοράς και για να το πετύχει αυτό προωθεί δράσεις στον τουριστικό τομέα μέσω έργων που υλοποιούνται από τα εξής Ευρωπαϊκά και Κοινοτικά Προγράμματα, Μέτρα, Χρηματοδοτήσεις και Πρωτοβουλίες που θα αναλύσουμε στην συνέχεια.

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί δημιουργούν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, οδηγούν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας. Η στήριξη που παρέχει στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται μέσω α) του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης β) των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και γ) του Ταμείου Συνοχής.

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 48,30 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη

ανέρχεται σε 37,67 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 10,63 δις ευρώ.

<i>(σε δισεκατομμύρια ευρώ)</i>			
	ΚΠΣ 2000 - 2006	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,70	3,24	25,94
Εθνική Συμμετοχή	9,72	2,01	11,73
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	32,42	5,25	37,67
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	9,53	1,10	10,63
ΣΥΝΟΛΟ	41,95	6,35	48,30

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Για την επίτευξη των στόχων του ΚΠΣ 2000-2006 καταρτίστηκαν και υλοποιούνται 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

- τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές

Τα τομεακά προγράμματα αφορούν βασικούς τομείς της Οικονομικής και Κοινωνικής ζωής όπως:

Εκπαίδευση - Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και βελτίωση των υποδομών.

Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση - Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο με στόχο την πρόληψη της ανεργίας και τη διευκόλυνση της επαγγελματικής επανένταξης μέσα από εξατομικευμένη προσέγγιση. Ποιοτική κατάρτιση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και ένταξη των μειονεκτούντων ομάδων Δρόμοι, λιμάνια, αστική ανάπτυξη και Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες

Τα δύο αυτά προγράμματα έχουν στόχο την ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, τη μείωση των επιπτώσεων από την περιφερειακή της θέση στην Ε.Ε. και το μεγαλύτερο άνοιγμά της προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, καθώς και τον περιορισμό της κυκλοφοριακής συμφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον.

Ανταγωνιστικότητα - Ποικίλες ενισχύσεις για τις επιχειρήσεις (κυρίως τις μικρομεσαίες) και για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων, κυρίως χάρη σε νέες μορφές χρηματοδότησης, βελτίωση της τουριστικής προσφοράς, επέκταση του ενεργειακού δικτύου και διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών.

Αγροτική ανάπτυξη - Ενισχύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, στις δραστηριότητες μεταποίησης και διάθεσης στην αγορά με στόχο τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων. Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας χάρη σε ολοκληρωμένες δράσεις τοπικής ανάπτυξης.

Αλιεία - Εκσυγχρονισμός του στόλου και του εξοπλισμού και εξορθολογισμός της παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία των αλιευτικών πόρων και του περιβάλλοντος.

Περιβάλλον - Διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πόρων. Προσαρμογή στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε ότι αφορά το πόσιμο νερό, τα λύματα και τα απόβλητα. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και παιδεία.

Πολιτισμός - Αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού.

Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια - Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών υγείας, κατάρτιση του προσωπικού, μεταρρύθμιση του τομέα της πνευματικής υγείας.

Κοινωνία της Πληροφορίας - Προώθηση των τεχνολογιών της πληροφορίας στις δημόσιες υπηρεσίες, τα σχολεία, τις τοπικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών και ανάπτυξη των συνδέσεων υψηλής ταχύτητας.

- τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006

Εκτός από την εφαρμογή τομεακών προγραμμάτων, κάθε ελληνική περιφέρεια αποτελεί αντικείμενο ενός περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος το οποίο αξιοποιεί όλα τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα(ΠΕΠ) είναι:

1. ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
2. ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας
3. ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας
4. ΠΕΠ Ηπείρου
5. ΠΕΠ Θεσσαλίας
6. ΠΕΠ Ιονίων Νήσων
7. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
8. ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας
9. ΠΕΠ Αττικής
10. ΠΕΠ Πελοποννήσου
11. ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
- 12. ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου**
13. ΠΕΠ Κρήτης

Το κοινό τους σημείο είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και τοπικών αρχών να εφαρμόσουν ένα πλήρες φάσμα δράσεων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης , που περιλαμβάνουν όχι μόνο έργα υποδομής αλλά και την στήριξη της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας, των ανθρώπινων πόρων και της δημιουργίας τοπικών θέσεων εργασίας ή και ακόμα της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Οι δράσεις προς όφελος των απομονωμένων, νησιωτικών ή ορεινών περιοχών θα συμβάλουν στη μείωση των εσωτερικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.

- και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική βοήθεια που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Η Τεχνική Βοήθεια περιλαμβάνει δράσεις αφενός για την υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000-2006 και αφετέρου την υποστήριξη των απαραίτητων λειτουργιών για τη διασφάλιση ενός αποδοτικού συστήματος διοίκησης και διαχείρισης του ΚΠΣ, τη διασφάλιση ενός αποτελεσματικού συστήματος ελέγχων, τη συμβουλευτική υποστήριξη προς τους φορείς εφαρμογής του ΚΠΣ, συμπεριλαμβανομένης και της αξιολόγησής του, καθώς και του σχεδιασμού των μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών στρατηγικών της χώρας και τέλος τη διασφάλιση της προβολής και δημοσιότητας των παρεμβάσεων του ΚΠΣ 2000-2006.

Οι διαθέσιμοι πόροι για ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας είναι:

- Ο προϋπολογισμός του Ε.Π «Τεχνική Βοήθεια 2000-2006»
- Ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας Τεχνικής Βοήθειας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000-2006
- Οι αμιγώς εθνικοί πόροι που διατίθενται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγχρηματοδοτούν, εκτός από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000 - 2006 είναι : EQUAL (ισότητα στην αγορά εργασίας), LEADER+ (αγροτική ανάπτυξη), URBAN II (αστική ανάπτυξη) και INTERREG III (διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία).

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει συγχρηματοδότηση σε έργα ή ομάδες έργων ή στάδια έργων τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων τόσο στον Τομέα "Περιβάλλοντος" όσο και στον Τομέα "Μεταφορές". Ειδικότερα, για τον Τομέα "Περιβάλλον" η χρηματοδοτική στήριξη παρέχεται σε τομείς παρέμβασης όπως

ύδρευση με πόσιμο νερό, αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων, διαχείριση στερεών αποβλήτων, πιθανές παρεμβάσεις για αντιπλημμυρική προστασία, προστασία δασικών συστημάτων, περιβαλλοντική αναβάθμιση και φυσική κληρονομιά. Όσον αφορά τον Τομέα "Μεταφορές", το Ταμείο Συνοχής παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος για την Ανάπτυξη του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (π.χ. οδικοί άξονες, σιδηροδρομικά έργα, λιμενικά έργα, κλπ

Η επιτυχία των προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006 είναι ουσιαστική, προκειμένου να παγιωθούν στην Ελλάδα τα μέσα μιας αειφόρου ανάπτυξης για όλους.

Η ορθή χρηματοδοτική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων και η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στη χώρα, αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας. Με άξονα την προτεραιότητα αυτή, οι ελληνικές αρχές εφαρμόζουν συστηματικά αυστηρές διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου.

Οι διαδικασίες αυτές εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κανονισμών και θεσμών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διοίκησης των Προγραμμάτων και παραγωγής των έργων.

Τα Προγράμματα του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αφορούν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι είναι οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.λπ., σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική Έρευνα και Καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Π.Ε.Π. Ν. Αιγαίου

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος :	566.010.082 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη :	514.010.082 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή :	403.684.130 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή :	110.325.952 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή :	52.000.000 Ευρώ

Στρατηγικοί Στόχοι

Η Αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας, λαμβανομένων υπόψη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των δυνατοτήτων της, προσδιορίζει τους βασικούς τομείς παρέμβασης ως εξής:

- Προστασία και αξιοποίηση του Περιβάλλοντος
- Άρση της απομόνωσης – Ενίσχυση του Συστήματος Μεταφορών & Επικοινωνιών
- Τουρισμός
- Καινοτομία και Κοινωνία της Πληροφορίας
- Ανάπτυξη της υπαίθρου
- Αστική Ανάπτυξη – Δυναμικά Νησιωτικά Κέντρα

Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και σε 34 Μέτρα.

Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα :

- Κατασκευή 40 Km νέου επαρχιακού – δημοτικού δικτύου
- Δημιουργία 1 νέου λιμανιού
- 170 νέες σχολικές αίθουσες
- 7 νέες Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
- Κατασκευή 1 ΧΥΤΑ
- Κατασκευή 1 νέου νοσοκομείου
- Δημιουργία δικτύου 5 καταφυγίων – αγκυροβολίων τουριστικών σκαφών
- Εκσυγχρονισμός 63 μεσαίων τουριστικών μονάδων
- Εκσυγχρονισμός 170 μικρών τουριστικών μονάδων
- Ενίσχυση 80 ΜΜΕ (μέτρο 4.3)
- 130 ενισχυόμενες αγροτικές εκμεταλλεύσεις
- Αξιοποίηση 6 υφιστάμενων λιμνοδεξαμενών
- 250 προγράμματα κατάρτισης
- Αριθμός καταρτιζόμενων 3.000 άτομα

3.1 ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

3.1.1 Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL

Η **equal** αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το **Πρόγραμμα** έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Έχει δομηθεί πάνω σε εννέα θεματικά πεδία - μέτρα.

Απασχολησιμότητα

Έχουν συναφθεί δύο Συμφωνίες Διακρατικής Συνεργασίας :

Η πρώτη Συμφωνία έχει ως αντικείμενο την υλοποίηση του Διακρατικού Έργου «PECI – ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΑΝΕΡΓΩΝ». Βασικός στόχος του Έργου είναι η ανάπτυξη μιας κοινής μεθοδολογίας και εργαλείων για την αναγνώριση, θεραπεία/ κάλυψη ελλειμμάτων και επικύρωση των βασικών γνωστικών ικανοτήτων ενός ανέργου, αναγκαίων για την είσοδό του στην αγορά εργασίας. Το Έργο βασίζεται στην παραδοχή ότι υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές ικανότητες που καλύπτουν το σύνολο των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν τον γνώμονα για την είσοδο ενός ατόμου στην αγορά εργασίας. Η επεξεργασία ενός κοινού πλαισίου και κοινής μεθοδολογίας που θα μπορούσε να γενικευθεί σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, με την μορφή Ευρωπαϊκού Διαβατηρίου για την ένταξη ενός ανέργου, αποτελεί την βασική υπόθεση εργασίας που θα πρέπει να επιβεβαιώσουν ή να ανατρέψουν οι διακρατικοί εταίροι.

Η δεύτερη Συμφωνία έχει ως αντικείμενο την υλοποίηση του Διακρατικού Έργου «EQUALIFICATION : ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ». Βασικός στόχος του Έργου είναι η βελτίωση του συστήματος υποστήριξης ανέργων στον τουριστικό τομέα με την περιγραφή των αναγκαίων επαγγελματικών προσόντων στις διάφορες ειδικότητες του κλάδου, την βελτίωση της παρεχόμενης κατάρτισης, την επεξεργασία συστημάτων πιστοποίησης προσόντων και την προώθηση συμφωνιών σε τοπικό επίπεδο για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Επιχειρηματικότητα

TCA: Women Entrepreneurs in Europe (WEE)

Το σύνολο των δράσεων του έργου «Νησιωτική Συμπολιτεία-Ισότιμη Πρόσβαση» βασίζεται στην εκμετάλλευση των υπαρχόντων και τη δημιουργία νέων δομών και συστημάτων υποστήριξης και τόνωσης της αυτοαπασχόλησης των ομάδων στόχου της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου στα πλαίσια της ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας κυρίως δια της εισαγωγής και χρήσης των Νέων Τεχνολογιών, καθώς και η εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών και μεθοδολογιών.

Η σύμπραξη διακρατικής συνεργασίας WEE μέσω των στόχων που έχει θέσει και των δράσεων που υλοποίησε στο πλαίσιο της Κ.Π. Equal θα έδωσε σε μεγάλο βαθμό προστιθέμενη αξία στο σύνολο του έργου της Νησιωτικής Συμπολιτείας Νοτίου Αιγαίου. Η ομάδα στόχος του TCA: WEE είναι οι γυναίκες που αναπτύσσουν ή ενδιαφέρονται να αναπτύξουν επιχειρηματική δραστηριότητα. Κύριος στόχος ήταν μέσω της ανταλλαγής καλών πρακτικών και της εφαρμογής καινοτόμων υπηρεσιών να αναβαθμιστεί ο ρόλος των γυναικών επιχειρηματιών.

Πιο συγκεκριμένα, οι δομές και τα συστήματα υποστήριξης της επιχειρηματικότητας ενισχύθηκαν τόσο από την ανταλλαγή εργαλείων και καλών πρακτικών όσο και από την έρευνα- καταγραφή προφίλ της γυναίκας επιχειρηματία. Οι γυναίκες επιχειρηματίες που συμμετάσχουν στις ανταλλαγές γυναικών επιχειρηματιών που προβλέπονται στις διακρατικές δράσεις του TCA: WEE λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές για τις γυναίκες επιχειρηματίες της περιοχής τους όσον αφορά τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρονται από την Ε.Ε. καθώς και στην ευρωπαϊκή αγορά.

Προσαρμοστικότητα

Το Έργο θέτει τους παρακάτω στόχους:

Διασφάλιση και προώθηση της απασχόλησης στον κλάδο της ναυπηγικής και ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας σε εθνικό επίπεδο .

Ανάπτυξη προγράμματος δράσης και μηχανισμών για την οργανωτική προσαρμογή του ναυπηγικού και ναυπηγοεπισκευαστικού κλάδου.

Εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στη ναυπηγική βιομηχανία .

Ανάπτυξη μηχανισμών κλαδικού διαλόγου μεταξύ των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων για τα ζητήματα απασχόλησης.

Αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των απασχολουμένων και των νεοεισερχόμενων στον κλάδο σύμφωνα με τις σύγχρονες εργασιακές απαιτήσεις .

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ναυπηγικής βιομηχανίας της χώρας μέσω της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού .

Ανάπτυξη ευέλικτων μεθόδων εργασίας σύμφωνα με τις πραγματικές απαιτήσεις της αγοράς .

Εξασφάλιση κοινωνικής συναίνεσης για την υπέρβαση παρωχημένων μορφών οργάνωσης εργασίας στον κλάδο .

Αύξηση της αποτελεσματικότητας στην εκτέλεση συγκεκριμένων διεργασιών των επιχειρήσεων του κλάδου .

Μεγιστοποίηση του οφέλους των τοπικών οικονομιών από τη λειτουργία μεγάλων επιχειρήσεων στις περιοχές υλοποίησης του προγράμματος .

Ανάπτυξη εφαρμογών τηλεργασίας στον κλάδο .

Ανάπτυξη προωθημένων εφαρμογών κατάρτισης και δια βίου μάθησης .

Παρακολούθηση τεχνολογικών εξελίξεων στον κλάδο κλπ.

Η ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στη διαμόρφωση και εξέλιξη του Έργου διασφαλίζεται κυρίως μέσω των παρακάτω:

Η Α.Σ. είναι αντιπροσωπευτική των ομάδων στόχου, οι οποίες εμπλέκονται ενεργά στο Έργο.

Οι αντιπροσωπευτικοί φορείς των ομάδων –στόχου εμπλέκονται τόσο στο σχεδιασμό όσο και την εφαρμογή καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και εξέλιξης του Έργου, με το να συμμετέχουν σε δράσεις αξιολόγησης και επαναπροσδιορισμού του Έργου, όπως και σε δράσεις κατάρτισης

Λειτουργία Κλαδικού Forum για την Απασχόληση, στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσεται ένας χώρος ανοιχτού διαλόγου μεταξύ εργαζομένων, διοικήσεων και λοιπών εμπλεκόμενων στον κλάδο για τα ζητήματα απασχόλησης, εργασιακών σχέσεων και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στον κλάδο.

Ίσες Ευκαιρίες

Το προτεινόμενο έργο στοχεύει :

στην προώθηση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας στον εργασιακό χώρο και στην ενθάρρυνση της γυναικείας απασχόλησης σε τομείς της νέας οικονομίας, όπως οι νέες μορφές τουρισμού και η νέα τεχνολογία καθώς επίσης και στην ανάδειξη-διερεύνηση του ζητήματος της αφανούς εργασίας των γυναικών

Η ενεργός συμμετοχή εντοπίζεται:

Στη συμμετοχή της ομάδας στόχου, μέσα από τη διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος.

Στη σύνθεση της ΑΣ με τη συμμετοχή δύο γυναικείων οργανώσεων

Αιτούντες Άσυλο

Βασικοί στόχοι του σχεδίου :

ΑΝΑΔΡΑΣΗ

“ Η υποψήφια Αναπτυξιακή Σύμπραξη **στοχεύει** στην παροχή ομογενοποιημένου μοντέλου εξειδικευμένων παρεμβάσεων για την παροχή διευκολύνσεων στους

αιτούντες άσυλο είτε διαμένουν εντός των Κέντρων Υποδοχής είτε βρίσκονται εκτός αυτών για:

τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους

τη συστηματοποίηση και αναβάθμιση υπηρεσιών ανθρωπιστικής αρωγής (ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής συνδρομής, συμβουλευτικής και πληροφόρησης, εκμάθησης γλώσσας, κ.α)

τη διευκόλυνση της πρόσβασης τους στην αγορά εργασίας με την ανάπτυξη δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης επαγγελματικού προσανατολισμού και ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους για την ενδυνάμωση τους τόσο κατά το διάστημα παραμονής τους στην Ελλάδα όσο και σε περιπτώσεις εθελούσιου επαναπατρισμού όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Μέσω των δράσεων που θα υλοποιηθούν και κυρίως μέσω της απασχόλησης θα αντιμετωπισθεί ο κοινωνικός τους αποκλεισμός και τα ψυχολογικά παράγωγα της αδρανοποίησης και παθητικότητας και θα διαμορφωθούν συνθήκες αυτοσυντήρησης με αξιοπρέπεια.

Επειδή ο αποκλεισμός δεν αποτελεί προσωπική ευθύνη των αποκλεισμένων ατόμων αλλά έχει ευρύτερα κοινωνικά αίτια οι παρεμβάσεις δεν αφορούν μόνο τους αιτούντες άσυλο, αλλά έχουν σαν αποδέκτες και εμπλέκουν τον κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό περίγυρο με ιδιαίτερα αυξημένο τον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ ώστε να λειτουργούν ως «ανοικτά συστήματα» απέναντι στην ομάδα στόχου.

Η ενεργός συμμετοχή της ομάδας των επωφελομένων από το προτεινόμενο έργο επιτυγχάνεται σε όλα τα επίπεδα του υλοποιούμενου έργου. Συγκεκριμένα:

Σχεδιασμός: Στο επίπεδο του σχεδιασμού του προτεινόμενου έργου θα αξιοποιηθεί η αποκτηθείσα εμπειρία των φορέων μέσω των αξιολογήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί με την συμμετοχή των ίδιων των χρηστών (συμπλήρωση ερωτηματολογίου μέσω ατομικών συνεντεύξεων)

Υλοποίηση : Στο επίπεδο της υλοποίησης του έργου θα ενθαρρυνθούν να

συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και σε άλλες διαδικασίες προσανατολισμού και προώθησης στην αγορά εργασίας. Ένας αριθμός εξάλλου χρηστών αφού εκπαιδευτεί ειδικά (ΕΕΤΑΑ) θα αξιολογηθεί για την στελέχωση των δομών στήριξης, συμβουλευτικής / διαμεσολάβησης και προώθησης στην απασχόληση από την Περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η ανάπτυξη της συμμετοχικότητας δεν θα εξαντλείται μόνο στην «κατανάλωση» υπηρεσιών και στην τακτική παρακολούθηση των προγραμμάτων, αλλά θα επιδιωχθεί η ανάπτυξη αυτενέργειας, πρωτοβουλίας και συμμετοχή στις διαδικασίες που αφορούν την ζωή τους.

Αξιολόγηση : Η αξιολόγηση του συνόλου του έργου καθώς και των επιμέρους δράσεων του από τους επωφελούμενους θα γίνει τόσο μέσω της χορήγησης σχετικών ερωτηματολογίων που θα αποτελέσουν την βάση για την εξαγωγή ποιοτικών δεικτών αποτελεσματικότητας του έργου όσο και της συμμετοχής τους στις επιμέρους έρευνες που θα διενεργήσει εταίρος της Α.Σ (Πανεπιστήμιο Αθηνών). Η σχετική δράση αναλύεται λεπτομερώς στο σχέδιο του έργου.

ΙΣΤΟΣ

Κεντρικός στόχος του Έργου «ΙΣΤΟΣ» είναι η ανάπτυξη δράσεων και η ευρύτερη εφαρμογή καλών πρακτικών και επιτυχημένων συστημάτων, μέσω των οποίων θα δοθεί η δυνατότητα στους φορείς να ενώσουν τις δυνάμεις , την τεχνογνωσία και εμπειρία τους, ώστε να υπάρξει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και να αντιμετωπιστούν, με μεγαλύτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα, τα προβλήματα των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα.

Φιλοδοξία του παρόντος Έργου είναι να προωθήσει την συνεργασία και την συντονισμένη δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην Ελλάδα και να δημιουργήσει ένα βιώσιμο, προστατευτικό και συνδεδετικό «**ΙΣΤΟ**» υπηρεσιών, που επεκτείνεται διαρκώς, για την στήριξη της ομάδας στόχου. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στις κατηγορίες των δράσεων που προωθούν:

α) την δικτύωση των εξειδικευμένων φορέων του χώρου και ειδικότερα μέσω

χρήσης νέων τεχνολογιών (ηλεκτρονικό δίκτυο μέσω κοινής Βάσης Δεδομένων)

β) την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα Κέντρα Υποδοχής των αιτούντων άσυλο και

γ) στις κατηγορίες των δράσεων που υποστηρίζουν την ένταξη της ομάδας στόχου στην αγορά εργασίας.

Η **ενεργός συμμετοχή της ομάδας στόχου** στη διαμόρφωση και εξέλιξη του Έργου διασφαλίζεται κυρίως από την εμπλοκή της σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού, προετοιμασίας, αξιολόγησης, υλοποίησης και διάχυσης των προϊόντων του Έργου και συγκεκριμένα:

Εκπρόσωποι του Συλλόγου Αλλοδαπών Προσφύγων συμμετείχαν ενεργά στις συναντήσεις των εταίρων του ΙΣΤΟΥ κατά το στάδιο σχεδιασμού των προτεινόμενων δράσεων

Η ενεργός συμμετοχή κατά τη διάρκεια υλοποίησης, αξιολόγησης, διάχυσης/δημοσιοποίησης του Έργου θα διασφαλιστεί μέσω της συμμετοχής στις ομάδες εργασίας εκπροσώπων του Συλλόγου

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου, προβλέπεται δράση που εμπλέκει **άμεσα** την ομάδα στόχο και αφορά στην δημιουργία **Κέντρου Ενημέρωσης** και στην σταδιακή ανάληψη λειτουργίας του από τον ίδιο το Σύλλογο

Μέσω της απασχόλησης ατόμων της ομάδας στόχου για την υλοποίηση των δράσεων του προτεινόμενου Έργου (ως διαμεσολαβητές, μεταφραστές) .

3.1.2 Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER +

Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ είναι η πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3η προγραμματική περίοδο (2000-2006).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υιοθετεί δυο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους, που είναι:

§ Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω

πιλοτικών εφαρμογών.

§ Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Στα πλαίσια του τοπικού προγράμματος που εφαρμόστηκε σε όλο το Νομό Δωδεκανήσου εκτός από τους Δήμους Ρόδου, Ιαλυσού, Κω και τα Δ.Δ. Καλυθιών, Κοσκινού, Καρδάμαινας, ενισχύθηκαν 72 επενδύσεις σε συγκεκριμένους τομείς που αφορούν στην:

- ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου
- στήριξη επιχειρήσεων παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
- δημιουργία πόλων έλξης επισκεπτών (μουσεία, μνημεία φύσης, μονοπάτια)
- διοργάνωση και προβολή πολιτιστικών εκδηλώσεων
- δικτύωση κέντρων εστίασης και απόκτησης σήματος ποιότητας
- δικτύωση της περιοχής και των επιχειρήσεων με άλλες περιοχές.

Το συνολικό κόστος του τοπικού προγράμματος ανήλθε σε 9.259.475,07€ και η Δημόσια Δαπάνη σε 7.620.000,00€

3.1.3 Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG

Η κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG ενθαρρύνει τις διασυνοριακές, διακρατικές και διαπεριφερειακές συνεργασίες, διαμέσου συνεργασιών που υπερβαίνουν τα σύνορα, για να ευνοήσουν έναν ισορροπημένο προγραμματισμό πολλαπλών περιφερειών. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

INTERREG III C – Νότια Ζώνη

Το πρόγραμμα **INTERREG III C – Νότια Ζώνη**, όπως και τα λοιπά προγράμματα της Δέσμης Γ που αφορούν την διαπεριφερειακή συνεργασία, έχει ως κύριο στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και μέσω των για την περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή, κυρίως για τις περιφέρειες που παρουσιάζουν αναπτυξιακή καθυστέρηση και εκείνες που βρίσκονται στο στάδιο της ανασυγκρότησης.

Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα Interreg III C αποσκοπεί στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ περιφερειών και άλλων δημοσίων αρχών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω ανταλλαγής πληροφοριών, γνώσεων και καλών πρακτικών καθώς και μέσω δικτυώσεων .

INTERACT

Το Πρόγραμμα **INTERACT** αποτελεί ένα από τα Προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις **16 Δεκεμβρίου 2002**.

Σχεδιάστηκε, αφ' ενός μεν για να αξιοποιήσει την αποκτηθείσα εμπειρία των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων και κυρίως αυτή του INTERREG I και INTERREG II, σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης, διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και αφ' ετέρου, εφαρμόζοντας τις αρχές που επιβάλλουν οι κατευθυντήριες γραμμές για το INTERREG III, να ενισχύσει την συνοχή προωθώντας την συνεργασία και την ισόρροπη ανάπτυξη όχι μόνο ανάμεσα στα Κράτη - Μέλη αλλά και στα νέα που θα προκύψουν από την μελλοντική διεύρυνση κατά την προγραμματική περίοδο 2000-2006.

Ειδικότερα, υποστηρίζει την διαχείριση και την εφαρμογή του INTERREG, δημιουργεί κοινές δομές και διαδικασίες, προωθεί και ενισχύει την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών, ενθαρρύνει, διευκολύνει και ενισχύει την συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., αναπτύσσει εργαλεία και μηχανισμούς προς όφελος των υπό ένταξη χωρών και δημιουργεί τους υποστηρικτικούς μηχανισμούς για την συμμετοχή τους στα προγράμματα INTERREG.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γενικός Στόχος

- Αύξηση της αποτελεσματικότητας και βελτίωση της ποιότητας του INTERREG III.

Ειδικό Στόχοι

- **1ος στόχος - προτεραιότητα:**
 - § Βελτίωση της τεχνογνωσίας και ενδυνάμωση της διαχείρισης και των λειτουργικών ικανοτήτων των διαχειριστικών φορέων των προγραμμάτων που ανήκουν στην πρωτοβουλία INTERREG III
 - § Διευκόλυνση της μεταφοράς τεχνογνωσίας ανάμεσα στους τρεις τομείς του INTERREG
 - § Λειτουργικοί Στόχοι:
 - § Ανάπτυξη κοινών εργαλείων για την πραγματοποίηση των προγραμμάτων που ανήκουν στην πρωτοβουλία INTERREG III
 - § Δημιουργία μίας συνεκτικής πλατφόρμας για διάχυση πληροφοριών
 - § Προετοιμασία εδάφους για την βελτίωση του νομικού πλαισίου σχετικά με τους τύπους συνεργασίας που περιλαμβάνονται στο Interreg
 - § Δημιουργία μίας συνεκτικής πλατφόρμας για εκπαίδευση
- **2ος στόχος - προτεραιότητα:**
 - § Βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων και των πράξεων που εντάσσονται στο INTERREG III
 - § Εμβάθυνση των δραστηριοτήτων του INTERACT για διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων
 - § Λειτουργικοί Στόχοι:
 - § Προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ των υπεύθυνων φορέων από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές , προγράμματα και

δέσμες του INTERREG III

§ Υποστήριξη δραστηριοτήτων για την προώθηση της ανάπτυξης των πράξεων

• **3ος στόχος - προτεραιότητα:**

§ Προώθηση και ενδυνάμωση της συνεργασίας περιοχών στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

§ Λειτουργικοί Στόχοι:

§ Στήριξη των χωρών που μόλις εισήχθησαν για την προετοιμασία, συμμετοχή, και τον συντονισμό με τα προγράμματα του INTERREG III και για την διαχείριση της μεταβατικής περιόδου

§ Ανάπτυξη εργαλείων για από κοινού συνεργασία και υποστηρικτικών μηχανισμών μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών που γειτνιάζουν.

MEDOCC (Mediterranee Occidentale)

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III, Δέσμη Β (Διακρατική Συνεργασία), εγκρίθηκε με την υπ' αρ. C (2001) 4069/27-12-01 απόφαση της Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Πρόγραμμα MEDOCC (Mediterranee Occidentale), που αφορά στη διακρατική συνεργασία στο χώρο της Δυτικής Μεσογείου.

Πρόκειται για ένα σχέδιο του οποίου κύριος στόχος είναι η παροχή τεχνογνωσίας και η στήριξη των επιχειρηματιών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη και προώθηση ενός βιώσιμου τουρισμού με την υιοθέτηση και εφαρμογή μιας μεθοδολογίας μάρκετινγκ σε επιλεγμένες περιοχές πιλότους.. Στο σχέδιο αυτό συνεργάζονται αναπτυξιακοί φορείς από την Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία και Τυνησία με στόχο την διαφοροποίηση ή/και η εξειδίκευση του συστήματος τουριστικής προσφοράς και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Από την υλοποίηση αυτού του προγράμματος αναμένονται θετικές επιπτώσεις τόσο στην τοπική οικονομία των νησιών όσο και στην διαμόρφωση νέων αντιλήψεων στον τουρισμό μεταξύ των τοπικών κοινωνιών. Το έργο χρηματοδοτείται κατά 75% από την Ε.Ε και κατά 25% από εθνικούς

πόρους.

INTERREG IIB ARCHIMED

Στόχος του προγράμματος **INTERREG IIB ARCHIMED** είναι να συμβάλει στη βελτίωση της χωροταξικής ολοκλήρωσης του χώρου της «Νοτιοανατολικής Μεσογείου» και να συνοδέψει, σε επίπεδο Μεσογειακής λεκάνης, τη διαδικασία της Βαρκελώνης με δράσεις που θα οδηγήσουν ή θα συνεισφέρουν στην εγκαθίδρυση της Ευρωμεσογειακής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών.

Ο γενικός στόχος περιλαμβάνει τρεις ειδικότερους στόχους:

1. Χωροταξικός σχεδιασμός για μια πολυκεντρική και αειφόρο ανάπτυξη
2. Βελτίωση της πρόσβασης στα Ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και πληροφορίας
3. Προώθηση, βελτίωση και διατήρηση της φυσικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς

Όλα τα παραπάνω είναι κάποια από τα πιο σημαντικά προγράμματα που έλαβαν χώρα στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου έχοντας ως στόχο την αειφόρο ανάπτυξη της. Η Περιφέρεια συνεχίζει να ενισχύεται μέσω τέτοιων προγραμμάτων. Ήδη κάποια από αυτά βρίσκονται σε εξέλιξη ,γεγονός που πιστεύουμε πως θα βελτιώσει τις συνθήκες ζωής των μόνιμων κατοίκων και θα ενισχύσει την ζήτηση στον τομέα του τουρισμού πιθανότατα περισσότερους μήνες πέραν της υψηλής περιόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Συμπεράσματα

Στα περισσότερα σχέδια Τουριστικής Ανάπτυξης δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα αρχικά στις υποδομές των περιοχών ,στους τρόπους προσέλκυσης τουριστών και τέλος στον ανθρώπινο παράγοντα. Χωρίς όμως την πολύτιμη βοήθεια αυτού πως είναι δυνατόν να υπάρξει ανάπτυξη και ο τουρίστας να λάβει την ικανοποίηση που ζητά όταν επισκέπτεται έναν τόπο στον οποίο ο ίδιος ο άνθρωπος που τον υποδέχεται και τον αποχαιρετά δεν είναι ούτε αρκετά εκπαιδευμένος ούτε νιώθει ο ίδιος ικανοποίηση για τις συνθήκες ζωής του; Κάτοικοι νησιών, περιοχών δηλαδή που ζουν από και για τον καλοκαιρινό τουρισμό και τον χειμώνα είναι αφήνονται στο έλεος του θεού δίχως συγκοινωνία, αποκομμένοι κυριολεκτικά από την υπόλοιπη Ελλάδα πως μπορούν να ενισχύσουν τον πιο σημαντικό τομέα της χώρας μας ;

Πέραν της συγκοινωνίας υπάρχει και το βασικό θέμα της υγείας που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι οι οποίοι εύχονται την χειμερινή αλλά πολλές φορές και την καλοκαιρινή περίοδο να μην χρειαστούν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ,λέξεις άγνωστες σε κάποια από αυτά τα νησιά.

Τέλος υφίσταται και το θέμα της εκπαίδευσης καθώς κάποια νησιά δεν καλύπτουν όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής τουλάχιστον εκπαίδευσης και οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να ταξιδεύουν σε κοντινότερο νησί προκειμένου να τελειώσουν το σχολείο.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως υπάρχουν τρία βασικά προβλήματα που έχουν άμεση σχέση με την ποιότητα ζωής, πράγμα που επηρεάζει και τις προσφερόμενες υπηρεσίες στον συγκεκριμένο τόπο-προορισμό , μιας και είναι ο άνθρωπος αυτός που τις προσφέρει. Έτσι λοιπόν οι περιοχές που προσφέρουν τόσα έσοδα μέσω του τουριστικού προϊόντος που διαθέτουν είναι αυτές που αναπτύσσονται με πάρα πολύ αργούς ρυθμούς σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.

Είναι δυνατόν αυτό να μην επηρεάζει αρνητικά την ζήτηση στον τομέα του τουρισμού ;

Εισηγήσεις

Τα προγράμματα, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες και όλα τα συναφή έργα είναι πολύ σημαντικά μιας και στόχος τους είναι η ανάπτυξη της Περιφέρειας του Νοτίου Αιγαίου. Το τουριστικό προϊόν όμως της χώρας μας γενικά και πιο συγκεκριμένα των νησιών μας δέχεται δυνατές επιθέσεις από άλλες αγορές μιας και έχουμε απομακρυνθεί από την προώθηση των τοπικών, κοινωνικών και φυσικών ιδιαιτεροτήτων που διαθέτουμε και μας χαρακτηρίζουν. Προσπαθούμε να ενσωματωθούμε σ' ένα νέο μοντέλο τουρισμού που απέχει πολύ από αυτά που προσφέρουμε σαν χώρα. Θα πρέπει λοιπόν να δώσουμε ιδιαίτερη σημασία στην φέρουσα ικανότητα(carrying capacity) της περιοχής για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει κατάλληλος σχεδιασμός και προγραμματισμός σε σχέση με το τι προσφέρει η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, τι παράγει (μιας και σκοπός είναι οι εξαγωγές των δικών μας προϊόντων για την κάλυψη των τουριστικών αναγκών και όχι η εισαγωγή ξένων) ,ποιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού μπορούν αυτά τα νησιά να υποστηρίξουν δημιουργώντας έτσι το δικό τους μοντέλο τουρισμού, αποφεύγοντας την αλλοίωση του τοπίου ,φαινόμενο που συμβαίνει στις περισσότερες αγορές. Τέλος θα πρέπει να δημιουργηθεί και να προωθηθεί η κοινωνική παιδεία για τον τουρισμό υπενθυμίζοντας έτσι στον τουρίστα τα αρχικά και πραγματικά κίνητρα της ανάγκης του για αναψυχή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Νίκος Γ. Ηγουμενάκης, Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Περικλής Ν. Λύτρας «Εισαγωγή στον Τουρισμό», Εκδοτικός Οίκος 'INTERBOOKS'
 2. Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Αθηνά Ν. Παπαγεωργίου «Επαγγελματικός Τουρισμός», Εκδοτικός Οίκος 'INTERBOOKS'
- Πρακτικά 7^{ης} Συνεδρίασης ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2000-2006

Ξένη Βιβλιογραφία

1. William C. Garter, Τουριστική Ανάπτυξη, αρχές, διαδικασίες και πολιτικές, Εκδόσεις 'ΕΛΛΗΝ' 2001
2. Tourism and Sustainable Development, Commission on Sustainable Development, 7th session, New York 1999.
3. Sessions of International Conference on Tourism Development and Management, Kos Island, Greece, 11-14 September 2009.
4. RW Butler - Progress in tourism and hospitality research, 1999

Λιευθύνσεις Internet

1. www.notioaigaiο.gr
2. www.keta-notioaigaiο.gr
3. www.dreamislands.gr
4. www.espa.gr
5. www.ekke.gr
6. www.nad.gr
7. www.ando.gr
8. www.europedirect.gr
9. www.europe-greece.com
10. www.anetky.gr
11. www.cyclades-tour.gr
12. www.e-kyklades.gr
13. www.info3kps.gr
14. www.mou.gr
15. www.antagonistikotita.gr
16. www.epoalaa.gr
17. www.equal-greece.gr

18. www.leader-plus.gr
19. www.interreg.gr
20. http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism_carrying_capacity(last accessed 25 April 2010)
21. http://www.biodiversity.ru/coastlearn/tourism-eng/tools_acc.html(last accessed 27 April 2010)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Πίνακες έργων που έχουν πραγματοποιηθεί στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. της Π.Ν.Α. στον τομέα του Τουρισμού (Α' προκήρυξη)	Γενικό έργο Περιφέρειας	100,00%	Συνολικό κόστος 5.231.664,81. Υλοποιήθηκαν 61 επενδυτικά σχέδια.	01/08/03
Ενίσχυση τουριστικών επιχειρήσεων του Νομού Κυκλάδων μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου 2601/98.	Γενικό έργο Περιφέρειας	98,70%	Συνολικό κόστος 19.620.560,57. Υλοποιήθηκαν 39 επενδυτικά σχέδια.	23/12/03

Ενίσχυση τουριστικών επιχειρήσεων του Νομού Δωδεκανήσου μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου 2601/98 και Ν.3299/2004.	Γενικό έργο Περιφέρειας	92,73%	Συνολικό κόστος 25.875.890,93. Υλοποιήθηκαν 25 επενδυτικά σχέδια.	23/12/03
Ενίσχυση Υφιστάμενων ΜΜΕ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου στον τομέα του Τουρισμού, μέσω του καν. 70/2001, Β' προκήρυξη	Γενικό έργο Περιφέρειας	98,86%	Συνολικό εκτιμώμενο κόστος 7.454.332,85. Υλοποιήθηκαν 52 επενδυτικά σχέδια.	03/09/04
Ενισχύσεις Επενδύσεων Τουριστικής Υποδομής - Υπ.Οι.Οικονομ.	Γενικό έργο Περιφέρειας	100,00%	Συνολικό κόστος 12.034.789,57. Ολοκληρώθηκαν 4 επενδύσεις.	15/12/05
Ενισχύσεις Επενδύσεων Τουριστικής Υποδομής - Υπ.Οι.Οικονομ. - 2006	Γενικό έργο Περιφέρειας	88,11%	Συνολικό κόστος 37.582.577,31. Υλοποιούνται 8 επενδύσεις.	19/12/06
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	Γενικό έργο Περιφέρειας	62,60%	Υλοποιούνται 10 υποέργα	07/12/07
Ενίσχυση ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. - ΠΡΩΙΝ ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.	Γενικό έργο Περιφέρειας	22,78%	Υλοποιούνται 2 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο MILLENIUM BANK Α.Ε.	Γενικό έργο Περιφέρειας	100,00%	Υλοποιείται 1 υποέργο	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο EFG EUROBANK ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α.Ε.	Γενικό έργο Περιφέρειας	90,22%	Υλοποιούνται 15 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ALPHA BANK	Γενικό έργο Περιφέρειας	74,05%	Υλοποιούνται 66 υποέργα	06/12/07

Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	Γενικό έργο Περιφέρειας	40,25%	Υλοποιούνται 18 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	Γενικό έργο Περιφέρειας	75,62%	Υλοποιούνται 36 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	Γενικό έργο Περιφέρειας	71,61%	Υλοποιούνται 13 υποέργα	07/12/07
Ενίσχυση ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΣΥΝΑΙΤΕΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	Γενικό έργο Περιφέρειας	26,31%	Υλοποιούνται 26 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	Γενικό έργο Περιφέρειας	58,59%	Υλοποιούνται 26 υποέργα	10/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	Γενικό έργο Περιφέρειας	83,33%	Υλοποιούνται 69 υποέργα	07/12/07
Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ' προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο PROBANK Α.Ε.	Γενικό έργο Περιφέρειας	45,83%	Το φυσικό αντικείμενο ολοκληρώθηκε. Υλοποιήθηκε 1 υποέργο.	10/12/07

Ενίσχυση ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΜΕ στο Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, μέτρο 3.3 στον τομέα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ μέσω του κανονισμού 70/2001, Γ προκήρυξη με Τελικό Δικαιούχο Εθνική Τράπεζα Ελλάδος	Γενικό έργο Περιφέρειας	72,49%	Υλοποιούνται 83 υποέργα	10/12/07
--	-------------------------	--------	-------------------------	----------

Επιχορήγηση ΚΕ.Σ.Υ.Υ. - ΝΕΛΕ Δωδ/σου για την υλοποίηση Συμβουλευτικής της Τ.Π.Α. Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Προώθησης της Απασχόλησης Δήμου Καλύμνιων	ΔΩΔ	Κάλυμνος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Σ.Υ.Υ. της Τ.Π.Α. Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Προώθησης της Απασχόλησης Δήμου Καλύμνιων	ΔΩΔ	Κάλυμνος	100,00%	Το φυσικό αντικείμενο ολοκληρώθηκε.	31/12/04
Επιχορήγηση Κέντρου Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού για την Υλοποίηση Συμβουλευτικής της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού	ΔΩΔ	Γενικό έργο Νομού	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Επιχορήγηση Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Καλλιθέα - Ρόδος Αειφορία για την υλοποίηση Συμβουλευτικής της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δημοσιότητας - Ευαισθητοποίησης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Αταβύρου	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04

Δράση Δημοσιότητας - Ευαισθητοποίησης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Καλλιθέας	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δημοσιότητας - Ευαισθητοποίησης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Πεταλούδων	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Καρπάθου	ΔΩΔ	Κάρπαθος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Σύμης	ΔΩΔ	Σύμη	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Πεταλούδων	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Καλλιθέας	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04

Αταβύρου					
Δράση Δικτύωσης της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού από Δήμο Αστυπάλαιας	ΔΩΔ	Αστυπάλαια	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Κατάρτιση της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Δήμου Καρπάθου	ΔΩΔ	Κάρπαθος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Κατάρτιση της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Δήμου Πεταλούδων	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Κατάρτιση της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Δήμου Καλλιθέας	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Σ.Υ.Υ. της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Δήμου Πεταλούδων	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04
Δράση Σ.Υ.Υ. της Τ.Π.Α. Δίκτυο Ολοκληρωμένων Δωδεκανησιακών Συνεργασιών για την προώθηση της Απασχόλησης στις Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Δήμου Καλλιθέας	ΔΩΔ	Ρόδος	100,00%	Το έργο ολοκληρώθηκε	31/12/04

Ενίσχυση τουριστικών δραστηριοτήτων - Προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών παρέμβασης – Β' κύκλος Ο.Π.Α.Α.Χ. (2005).	ΠΕΡ	Γενικό έργο Νομού	96,04%	Στάδιο υλοποίησης 26 επενδύσεων. Συνολικό κόστος 4.851.809,46 €	21/04/05
---	-----	-------------------	--------	---	----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΓΑ

ΑΜΟΡΓΟΣ

Αποχέτευση Καταπόλων Αμοργού

Προϋπολογισμός: 1,9 εκ. €

Φορέας Υλοποίησης: Δήμος Αμοργού

Ένταγμένο στο Μέτρο: 2.1 «Υποδομές Περιβάλλοντος»

Ημερομηνία Ένταξης: 17 Δεκεμβρίου 2001

Το έργο έχει ολοκληρωθεί

Για χρόνια ο μοναδικού φυσικού κάλλους κόλπος των Καταπόλων παρουσίαζε έντονα φαινόμενα ρύπανσης, αφού λόγω απουσίας αποχετευτικού δικτύου και βιολογικού καθαρισμού δεχόταν χωρίς κανένα έλεγχο τα ανεπεξέργαστα λύματα του οικισμού, που όπως είναι γνωστό το καλοκαίρι παρουσιάζει σημαντική τουριστική κίνηση. Ήδη, στις αρχές του 2005 ολοκληρώθηκε σε πρώτη φάση το δίκτυο αποχέτευσης του οικισμού σύμφωνα με τις πλέον σύγχρονες προδιαγραφές. Η λειτουργικότητα του δικτύου και η προστασία του θαλάσσιου αποδέκτη εξασφαλίζεται με την υλοποίηση από πόρους του ΠΕΠ και 2ου έργου, που θα αφορά την κατασκευή βιολογικού καθαρισμού και αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων στη θάλασσα. Ως αποτέλεσμα, θα αλλάξει ριζικά προς το καλύτερο η αισθητική εικόνα και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του κόλπου Καταπόλων και θα γίνει ξανά δυνατή η χρήση του για κολύμβηση. Παράλληλα βέβαια θα προστατευθεί η δημόσια υγεία.

Ωφελούμενοι: Οι 5,000 μόνιμοι κάτοικοι της Αμοργού και οι δεκάδες χιλιάδες παραθεριστές που διέρχονται κάθε χρόνο από το λιμάνι των Καταπόλων ή επιλέγουν να κάνουν τις διακοπές τους στην ευρύτερη περιοχή του κόλπου.

Η ίδρυση της μονής ανάγεται στον 11ο αιώνα και είναι συνδεδεμένη με επίσημη αυτοκρατορική χορηγία του Αλέξιου Α' Κομνηνού. Η συντήρηση του οκταόροφου μοναστηριακού συγκροτήματος και του περιβάλλοντος χώρου ξεκίνησε με πόρους του Β' ΚΠΣ ενώ κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο ολοκληρώνονται οι εργασίες ανάδειξης του κτιρίου και των εσωτερικών χώρων,

ενώ παράλληλα ολοκληρώνεται η συντήρηση των πολυάριθμων κειμηλίων και οργάνωση της έκθεσής τους.

Κόστος έργου 586 χιλ. € (για άλλες εργασίες στη μονή έχουν διατεθεί και πόροι του Β' ΚΠΣ). Φορέας υλοποίησης του έργου ήταν 4η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

ΙΟΣ

Με στόχο την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Ίο και ειδικότερα του πολιτιστικού τουρισμού, αποκαθίστανται και επισκευάζονται ο παλιός φάρος στο λιμάνι και ανεμόμυλοι. Οι εργασίες περιλαμβάνουν τη στήριξη της λιθοδομής των κτισμάτων, το αρμολόγημα και την αποκατάσταση των επιχρισμάτων, την ανακατασκευή του πύργου του φάρου και επανατοποθέτηση του φανού καθώς και την αντικατάσταση των μηχανισμών λειτουργίας των ανεμόμυλων.

Κόστος έργου 362 χιλ. €

Φορέας υλοποίησης Δήμος Ιητών

Κέντρο στήριξης ατόμων με αναπηρία στην Κάλυμνο

Για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία στο νησί, δημιουργείται ειδικό κέντρο στήριξης, στα 720 τετραγωνικά μέτρα του οποίου αναπτύσσονται πλήρως εξοπλισμένα και στελεχωμένα, τμήμα κοινωνικής υποστήριξης, διάγνωσης και αξιολόγησης, τμήμα φυσικής και λειτουργικής αποκατάστασης και τμήμα επαγγελματικής κατάρτισης.

Το κόστος του έργου ανήλθε στα 1,5 εκ. € και φορέας υλοποίησης ήταν ο Δήμος Καλύμνιων

Αντιπλημμυρική Προστασία Μεσοχωρίου Καρπάθου

Το έργο έχει σκοπό να θωρακίσει μια περιοχή που πρόσφατες πυρκαγιές σε δασικές εκτάσεις κοντά στο Μεσοχώρι κατέστησαν ευάλωτη στις πλημμύρες. Με την κατασκευή μικρών ξυλοφραγμάτων και άλλων μικρών έργων στις καμένες και υπό αναδάσωση εκτάσεις θα συγκρατηθούν οι πόροι των πεύκων και θα επιταχυνθεί η αναγέννηση του οικοσυστήματος της περιοχής.

Κόστος έργου 131 χιλ. € φορέας υλοποίησης Διεύθυνση Δασών Δωδεκανήσου

Λιμάνι Κω (κόστος 6.1 εκ. €)

Με μεγάλα τεχνικά έργα, έργα οδοποιίας και αρχιτεκτονικές διαμορφώσεις του προβλήτα στον θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις εγκαταστάσεις της ΔΕΗ καθώς και όλα τα αναγκαία ηλεκτρομηχανολογικά έργα το λιμάνι της Κω αλλάζει πρόσωπο. Στόχος η βελτίωση της εξυπηρέτησης των χρηστών του, ελλήνων και ξένων, ώστε να αντιμετωπιστεί το αυξημένο τουριστικό ρεύμα, ιδιαίτερα προς και από την Τουρκία.

Κόστος έργου 6,1 εκ. € φορέας υλοποίησης Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων

Αξιοποίηση του ταμιευτήρα στο Πλατύ της Κω

Το έργο αξιοποιεί λιμνοδεξαμενή χωρητικότητας 360,000 κυβικών μέτρων που είχε κατασκευαστεί στο 2ο ΚΠΣ. Περιλαμβάνει την κατασκευή αντλιοστασίου και δικτύου για άρδευση καλλιεργειών, μονάδα επεξεργασίας νερού και συμπληρωματικό αγωγό μέσω του οποίου επεξεργασμένο νερό θα μεταφέρεται σε δεξαμενή. Έτσι, σε περιόδους μειωμένων αρδευτικών αναγκών το νερό θα μπορεί να χρησιμοποιείται ως πόσιμο από οικισμούς του δήμου Κω.

Κόστος έργου 921 χιλ. € φορέας υλοποίησης ΔΕΥΑ Κω

Κατασκευή και λειτουργία παιδικού σταθμού στο Πυλί (κόστος 932 + 358 χιλ. €)

Στο Πυλί του Δήμου Δικαίου Κω ανεγέρθηκε και λειτουργεί παιδικός σταθμός εμβαδού 787 τ.μ. ο οποίος φιλοξενεί 72 νήπια και λειτουργεί καθόλη τη διάρκεια του χρόνου, παρέχοντας ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας και διαπαιδαγώγησης των παιδιών. Τέτοιου είδους έργα και δομές φροντίδας και υποστήριξης εξασφαλίζουν στις μητέρες τη δυνατότητα να συμμετέχουν με ίσους όρους στην απασχόληση και την κοινωνική ζωή. Το κόστος ανέγερσης του σταθμού ανήλθε στα 932 χιλ. € και το κόστος λειτουργίας για δύο έτη στα 358 χιλ. € Φορέας υλοποίησης ήταν η Δημοτική Επιχείρηση Δικαίου Κω.

Νηπιαγωγείο στο Παντέλι (κόστος 340 χιλ. €)

Το νέο νηπιαγωγείο στο παραδοσιακό Παντέλι προσφέρει στα νήπια σύγχρονους και άνετους χώρους, ενώ ταυτόχρονα σέβεται το αρχιτεκτονικό ύφος του οικισμού. Στα 256 τετ. μέτρα του έχουν δημιουργηθεί αίθουσες διδασκαλίας, χώρος υποδοχής των παιδιών, κουζίνα και οι απαραίτητες εγκαταστάσεις υγιεινής ενώ στο προαύλιο έχει διαμορφωθεί χώρος υπαίθριων παιχνιδιών και πρασίνου.

Κινηματοθέατρο και συνεδριακό κέντρο στο Λακκί (2.2 εκ. €)

Με την αποκατάσταση ενός κτιριακού συνόλου με ιδιαίτερο ιστορικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον για τη Λέρο, επιτυγχάνεται η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού. Η διοργάνωση στο χώρο αυτό σημαντικών συνεδρίων και πολιτιστικών εκδηλώσεων θα συμβάλει επίσης στην πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη της Λέρου. Με το έργο διατηρείται το εξωτερικό περίγραμμα του υπάρχοντος κτιρίου και γίνονται επεμβάσεις βελτίωσης και αποκατάστασης στις όψεις και το εσωτερικό του.

Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας στις Νοτιοδυτικές Κυκλάδες

Το έργο περιλαμβάνει δύο διακριτές αλλά αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις. Η πρώτη αφορά την παρακολούθηση του πληθυσμού της φώκιας με ερευνητικές αποστολές σε Μήλο, Κίμωλο, Αντίπαρο, Φολέγανδρο, Σίκινο, Σίφνο και Σέριφο. Η δεύτερη δράση περιλαμβάνει ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, με μήνυμα «προστατεύοντας το περιβάλλον προστατεύουμε τη βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών».

Κόστος 265 χιλ. € φορέας υλοποίησης Εταιρία Μελέτης και Προστασίας Μεσογειακής Φώκιας

Βελτίωση οδικού δικτύου από τον Πύργο ως τον Καλαντό Νάξου (1.8 εκ. €)

Με στόχο την τουριστική αλλά και αγροτική ανάπτυξη, την αξιοποίηση των λιμενικών εγκαταστάσεων της περιοχής καθώς και του αλιευτικού καταφυγίου στον Καλαντό, διαπλατύνθηκε ο παλαιός χωματόδρομος και κατασκευάστηκε νέο οδικό τμήμα συνολικού μήκους 9,6 χιλιομέτρων από τον Πύργο Χειμάρρου έως τον Καλαντό. Σε συνδυασμό με την οδό Φιλωτίου-Πύργος, το νέο οδικό δίκτυο θα εξυπηρετήσει κατοίκους και επισκέπτες της Νάξου. Φορέας υλοποίησης ήταν ο δήμος Δρυμαλίας Νάξου.

Αποκατάσταση ιερής μονής Ζωοδόχου Πηγής

Το γυναικείο μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής στην Πάτμο ιδρύθηκε το 1607 και διαθέτει πλούσιο ζωγραφικό διάκοσμο και μεγάλο αριθμό, πολλές από τις οποίες χρονολογούνται από το 1500. Με πόρους του Β' ΚΠΣ έγιναν εργασίες αναστήλωσης της Μονής ενώ την τρέχουσα περίοδο η παρέμβαση ολοκληρώθηκε με αποκατάσταση και οργάνωση εξοπλισμού των κοινοβιακών και επισκέψιμων χώρων, συντήρηση των τοιχογραφιών και 60 επιλεγμένων εικόνων.

Ανάπλαση οικισμού Θεολόγου στο δήμο Πεταλούδων Ρόδου

Ανάπλαση οικισμού Θεολόγου στο δήμο Πεταλούδων Ρόδου

Προϋπολογισμός: 1,047 εκ. €

Φορέας Υλοποίησης: Δήμος Πεταλούδων

Ενταγμένο στο Μέτρο: 2.2 «Προστασία Δομημένου Περιβάλλοντος»

Ημερομηνία Ένταξης: 26 Μαρτίου 2002

Το έργο έχει ολοκληρωθεί

Ο παραδοσιακός οικισμός Θεολόγου στο δήμο Πεταλούδων, κοντά στην ομώνυμη κοιλάδα, αποτελούσε πάντα ένα από τα πιο αγαπημένα σημεία συνάντησης των παραθεριστών. Τώρα, με το μεγάλο έργο της ανάπλασης εξωραΐστηκε ριζικά. Οι τρεις πλατείες του οικισμού στρώθηκαν με κυβόλιθους και πλάκες, διακοσμήθηκαν με καταρράκτη και σιντριβάνια και απέκτησαν παγκάκια για να απολαμβάνουν οι διερχόμενοι και οι μόνιμοι κάτοικοι τη θέα από το λόφο. Στους κεντρικούς δρόμους αντικαταστάθηκε η ασφαλτος με ανάλογα παραδοσιακά υλικά. Σε συνδυασμό με υπογείωση των δικτύων ΔΕΗ και ΟΤΕ, ο οικισμός άλλαξε πρόσωπο και απέκτησε το χαρακτήρα του, τον οποίο είχε εν μέρει απολέσει από τις αρνητικές ανθρώπινες παρεμβάσεις στο πέρασμα του χρόνου.

Ωφελούμενοι: Οι μόνιμοι κάτοικοι του οικισμού και οι δεκάδες χιλιάδες καλοκαιρινοί επισκέπτες.

Αναβάθμιση αρχαιολογικού μουσείου Ρόδου

Με τη δημιουργία δύο νέων συλλογών, τη βελτίωση της υπάρχουσας έκθεσης, τη διαμόρφωση του ιστορικού κήπου του Μουσείου σε επισκέψιμο χώρο με έκθεση ψηφιδωτών, αρχιτεκτονικών μελών και γλυπτών και την αναβάθμιση των

υπηρεσιών εξυπηρέτησης και αναψυχής του κοινού, το Αρχαιολογικό Μουσείου Ρόδου αναδεικνύεται σε ένα από τα πιο σημαντικά και ελκυστικά μουσεία της Μεσογείου.

Κόστος υλοποίησης έργου 2,1 εκ. € φορέας υλοποίησης ΚΒ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Αναβάθμιση Αστικού Περιβάλλοντος Συνοικιών Ερμούπολης

Αναβάθμιση Αστικού Περιβάλλοντος Συνοικιών Ερμούπολης

Προϋπολογισμός: 4,1 εκ. €

Φορέας Υλοποίησης: Δήμος Ερμούπολης

Ενταγμένο στο Μέτρο: 2.2 «Προστασία Δομημένου Περιβάλλοντος»

Ημερομηνία Ένταξης: 18 Οκτωβρίου 2001

Το έργο έχει ολοκληρωθεί

Η Ερμούπολη της Σύρου αποτελεί μοναδική περίπτωση αρχοντικού αστικού οικισμού στο Αιγαίο, καθώς χτίστηκε μετά το 1821 και διατήρησε σχεδόν αλώβητη την αρχιτεκτονική της επί δύο αιώνες. Φυσικά με το πέρασμα του χρόνου πολλά στοιχεία της είχαν αλλοιωθεί ή καταστραφεί. Με το έργο αναβάθμισης συγκεκριμένων συνοικιών (όπως ο Άγιος Νικόλαος, η Μεταμόρφωση και τα Καμίνια) δρόμοι και πλατείες της πόλης επανέκτησαν την αρχική τους μορφή και αίγλη. Εκτός από την ανακατασκευή του οδοστρώματος (με κυβόλιθους ή μαρμαρόπλακες) και των πεζοδρομίων, κατασκευάστηκε επίσης νέο δίκτυο αποχέτευσης και ύδρευσης ενώ υπογειώθηκε σημαντικό μέρος των δικτύων ΟΤΕ και ΔΕΗ. Σε συνδυασμό με το μεγάλο έργο αντικατάστασης των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης το οποίο περιλαμβάνει ανάπλαση του υπολοίπου της πόλης (χρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής) αλλά και την έντονη ιδιωτική δραστηριότητα για την ανακαίνιση παλαιών αρχοντικών κατοικιών, η Ερμούπολη μεταμορφώνεται ξανά στην πόλη που γνώρισε δόξες στο παρελθόν.

Ωφελοόμενοι: Οι κάτοικοι της Ερμούπολης που εκτός από την αισθητική

αναβάθμιση της πόλης τους απέκτησαν επίσης ασφαλή δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και οι δεκάδες χιλιάδες παραθεριστές που έχουν την ευκαιρία να περιδιαβούν στους δρόμους ενός μοναδικού αστικού οικισμού.

Μαρίνα Σύρου (κόστος 2.7 εκ. €)

Σημαντικός κρίκος μιας αλυσίδας έργων τουριστικής υποδομής σε όλο το Αιγαίο, η μαρίνα Σύρου ολοκληρώθηκε και θα λειτουργήσει υπό τη διεύθυνση ιδιωτικής κοινοπραξίας στην οποία παραχωρείται η χρήση της για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η μαρίνα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο λιμάνι για σκάφη αναψυχής, με εκτεταμένες προβλήτες πρόσδεσης και δίκτυο χερσαίων εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης σκαφών και πληρωμάτων.

Περιφερειακός δρόμος πόλης Τήνου (3 εκ. €)

Καθημερινά, λόγω της ιδιαιτερότητας της πόλης της Τήνου, δημιουργείται μεγάλο κυκλοφοριακό φορτίο. Η κατασκευή του περιφερειακού δρόμου συνολικού μήκους 2,9 χλμ., δίνει τη δυνατότητα παράκαμψης και αποσυμφόρησης του κέντρου. Παράλληλα κατασκευάζονται οδοί σύνδεσης με την περιοχή του Ιερού Ιδρύματος Ευαγγελίστριας και την περιοχή της Παραγγεριάς, ενώ συνεχίζονται οι ανασκαφές στο μέτωπο διάνοιξης.

Μουσείο Μαρμαροτεχνίας στον Πύργο Τήνου

Στην Τήνο των περίφημων γλυπτών, δημιουργήθηκε ένα μοναδικό μουσείο για τη διάσωση και προβολή της τέχνης του μαρμάρου, που θα δράσει συμπληρωματικά με την υφιστάμενη Σχολή Μαρμαροτεχνίας. Έτσι θα προβληθεί η δουλειά τόσο των καταξιωμένων γλυπτών, όσο και των αποφοίτων της σχολής. Η έκθεση της συλλογής έγινε με τις πιο σύγχρονες μουσειολογικές αντιλήψεις ενώ στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων θα φιλοξενηθούν σημαντικές παράλληλες εκδηλώσεις.

Κόστος έργου 3,2 εκ. € φορέας υλοποίησης το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Λιμάνι Ψερίμου (792 χιλ. €)

Το έργο προβλέπει την επέκταση κρηπιδωμάτων και την ενίσχυση του δυτικού μόλου στο λιμάνι της Ψερίμου, ώστε να παρέχει ασφαλή προσέγγιση και στις τρεις θέσεις πρυμνοδέτησης ανάλογα με τον καιρό.